

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾

z dnia <data wydania aktu> r.

w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków
Państwowej Straży Pożarnej

Na podstawie art. 29a ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1499, 1635 i 1726) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ PIERWSZY

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny służby strażaków, z uwzględnieniem wymagań:

- 1) bezpieczeństwa i higieny służby w obiektach przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej;
- 2) w zakresie wyposażenia strażaków w środki ochrony indywidualnej;
- 3) w zakresie zabezpieczenia medycznego strażaków podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia;
- 4) bezpieczeństwa i higieny służby podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) czynnika niebezpiecznym – rozumie się przez to czynnik, którego oddziaływanie prowadzi lub może prowadzić do urazu;
- 2) czynnika szkodliwym – rozumie się przez to czynnik, którego oddziaływanie prowadzi lub może prowadzić do schorzenia;
- 3) czynnika uciążliwym – rozumie się przez to czynnik, którego oddziaływanie może spowodować złe samopoczucie lub nadmierne zmęczenie, nie powodując trwałego pogorszenia stanu zdrowia;

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. poz. 1540).

- 4) innych środkach transportu – rozumie się przez to każdy sprzęt i inny pojazd dla którego producent określił szczegółowe warunki użytkowania lub stosowanie wymaganych środków ochrony indywidualnej;
- 5) jednostkach ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej – rozumie się przez to wchodzące w skład infrastruktury Państwowej Straży Pożarnej lub użytkowane przez Państwową Straż Pożarną: obiekty w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz. 1186, 1309, 1524, 1696 i 1712), wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, w których pełnią służbę strażacy Państwowej Straży Pożarnej oraz budowle, stanowiące całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, zapewniające warunki socjalno-bytowe dla strażaków pełniących służbę oraz inne pomieszczenia przeznaczone do ich funkcjonowania. W ramach jednostek ratowniczo-gaśniczych mogą być wyodrębnione czasowe posterunki Państwowej Straży Pożarnej, o których mowa w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej;
- 6) organizatorze ćwiczeń, szkoleń, w tym szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby – rozumie się przez to kierownika jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej;
- 7) poduszce amortyzacyjnej – rozumie się przez to powierzchnię wykonaną z materiałów zapewniających pochłanianie energii, właściwą sprężystość i odporność na odkształcanie, dla maksymalnego ograniczania prawdopodobieństwa powstawania urazów przy kontakcie z jej płaszczyzną poziomą;
- 8) pojeździe pożarniczym – rozumie się przez to pojazdy specjalne oraz pojazdy używane do celów specjalnych, o których mowa w ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1990, z późn. zm.²⁾);
- 9) pracy na wysokości – rozumie się przez to czynności wykonywane na wysokości powyżej 1 m nad poziomem podłogi lub ziemi, w tym czynności wykonywane z kosza drabiny, podnośnika lub podestu roboczego, w szczególności gdy ich wykonanie może wymagać wychylania się poza obrys elementów konstrukcyjnych lub elementów chroniących przed upadkiem z wysokości. Do pracy na wysokości nie zalicza się pracy na powierzchni, niezależnie od wysokości, na jakiej się znajduje, jeżeli powierzchnia ta osłonięta jest ze wszystkich stron do wysokości co najmniej 1,5 m pełnymi ścianami lub ścianami

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2245 i 2322 oraz z 2019 r. poz. 53, 60, 730, 752, 870, 1123, 1180, 1466, 1501, 1556 i 1579.

z oknami oszklonymi oraz gdy wyposażona jest w inne stałe konstrukcje lub urządzenia chroniące strażaka przed upadkiem z wysokości;

- 10) pracy poniżej poziomu terenu – rozumie się przez to pracę w wykopach, rowach, piwnicach, studniach i zagłębieniach o głębokości poniżej 1 m;
- 11) ryzyku zawodowym – rozumie się przez prawdopodobieństwo wystąpienia niepożądanych zdarzeń związanych z pełnioną służbą, powodujących straty, w szczególności wystąpienia u osoby narażonej niekorzystnych skutków zdrowotnych w wyniku zagrożeń zawodowych występujących w środowisku służby lub związanych ze sposobem pełnienia służby;
- 12) sprawianiu sprzętu specjalistycznego – rozumie się przez to zespół czynności mających na celu przygotowanie do użycia sprzętu do działań ratowniczych, ćwiczeń, szkoleń;
- 13) sprzęcie ochronnym elektroizolacyjnym – rozumie się przez to wszelkie przyrządy i urządzenia lub sprzęt wykrywczo-pomiarowy, chroniące strażaka prowadzącego działania ratownicze przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych lub w pobliżu takich urządzeń przed porażeniem prądem elektrycznym, szkodliwym działaniem łuku elektrycznego lub urazami mechanicznymi;
- 14) sprzęcie specjalistycznym – rozumie się przez to sprzęt służący do prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń, szkoleń;
- 15) stanowisku do ćwiczeń – rozumie się przez to miejsce przygotowane i wyposażone pod względem technicznym do wykonywania ćwiczeń lub szkolenia;
- 16) strefie czystej i brudnej – rozumie się przez to układ pomieszczeń zapewniający szybkie i zgodne z obowiązującymi wytycznymi wstępne umycie, dezynfekcję, pranie odzieży i wyposażenia, a następnie ponowne umundurowanie i wyposażenie strażaka.
- 17) strefie zagrożenia – rozumie się przez to przestrzeń narażoną na bezpośrednie działanie zewnętrznych czynników stanowiących zagrożenie dla życia, zdrowia, środowiska lub mienia;
- 18) środkach ochrony indywidualnej strażaka – rozumie się przez to urządzenia, sprzęt lub wyposażenie osobiste stosowane w celu ochrony strażaka przed zagrożeniami, które mogą mieć wpływ na jego bezpieczeństwo, zdrowie lub życie;
- 19) wspinalni – rozumie się przez to obiekt budowlany wykorzystywany jako stanowisko do prowadzenia szkoleń, ćwiczeń, zawodów w sporcie pożarniczym i innych form doskonalenia zawodowego;

- 20) zabezpieczeniu medycznym – rozumie się przez to zabezpieczenie realizowane na poziomie nie niższym niż kwalifikacje zawodowe ratownika medycznego w rozumieniu ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2019 r. poz. 993 i 1590);
- 21) ześlizgu – rozumie się przez to rozwiązanie konstrukcyjne stosowane w obiektach Państwowej Straży Pożarnej umożliwiające podczas alarmu opuszczanie się strażaków po słupie, w celu jak najszybszego wyjazdu do działań ratowniczych.

DZIAŁ DRUGI

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby dla obiektów oraz wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej

Rozdział 1

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby w zakresie użytkowania obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo – gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej

§ 3. 1. W obiektach Państwowej Straży Pożarnej warunki bezpiecznej i higienicznej służby zapewnia kierownik jednostki organizacyjnej.

2. Do obiektów, o których mowa w ust. 1, zalicza się:

- 1) jednostki ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej;
- 2) posterunki czasowe.

§ 4. 1. Na terenie działek, na których zlokalizowane są obiekty przeznaczone dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej, drogi i place manewrowe posiadają:

- 1) równą nawierzchnię dostosowaną do obciążenia użytkowanych pojazdów pożarniczych, sprzętu oraz składowanych materiałów;
- 2) oświetlenie, zapewniające dobrą widoczność podczas poruszania się i manewrowania pojazdem pożarniczym.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej jest obowiązany określić maksymalne prędkości pojazdów pożarniczych, środków transportu i komunikacji na drogach wewnętrznych oraz placach manewrowych uzależnione od szerokości dróg, natężenia ruchu, widoczności. Drogi powinny być oznakowane znakami drogowymi zgodnymi z przepisami prawa o ruchu drogowym.

3. Wyjazd z jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej na drogę publiczną zapewnia dobrą widoczność i powinien być oznakowany znakami ostrzegawczymi.

4. Na drogach publicznych prowadzących do obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej, w porozumieniu z zarządcą drogi, instaluje się sygnalizatory, nadające sygnały świetlne, uruchamiane w czasie wyjazdu alarmowego pojazdów pożarniczych i wstrzymujące w tym czasie ruch innych użytkowników ruchu na tych drogach.

5. W przypadku braku lub niesprawnych urządzeń sygnalizacyjnych, o których mowa w ust. 4, bezpieczny wyjazd z obiektów jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej należy zapewnić innymi środkami, w szczególności stosując dodatkowe oznakowanie wyjazdu znakami pionowymi i poziomymi.

6. W uzasadnionych przypadkach, w porozumieniu z zarządcą drogi, można odstąpić od instalowania sygnalizatorów, o których mowa w ust. 4.

§ 5. 1. W obiektach Państwowej Straży Pożarnej posiadających ześlizgi, drzwi do ześlizgu są dwuskrzydłowe, o szerokości skrzydła minimum 0,5 m, i otwierają się do środka ześlizgu.

2. Drzwi do ześlizgu są stale zamknięte w sposób uniemożliwiający ich przypadkowe otwarcie, a po otwarciu - samoczynnie unieruchamiane.

3. Drzwi otwiera się automatycznie lub ręcznie, a unieruchamia poprzez urządzenie zamontowane przy krawędziach drzwi.

4. Urządzenie unieruchamiające drzwi nie może powodować zaczepiania się lub potknięcia o jego wystające części.

5. Do ześlizgu nie stosuje się drzwi wahadłowych oraz drzwi posiadających przeszklenie.

6. Wnętrze ześlizgu wyposaża się w oświetlenie włączające się samoczynnie w chwili otwarcia drzwi do ześlizgu, któremu zapewnia się dodatkowe zasilanie z rezerwowego źródła prądu.

7. Nad drzwiami do ześlizgu umieszcza się oświetlenie ostrzegawcze w kolorze czerwonym oraz urządzenie akustyczne informujące o pozostawaniu drzwi w pozycji otwartej.

8. Drzwi do ześlizgu oznacza się na obrzeżach pasem o szerokości 0,07 m w kolorze czarnym, a pozostałe powierzchnie drzwi - kolorem żółtym. Na wysokości 1,7 m od podłogi na całej szerokości drzwi umieszcza się dobrze widoczny napis w kolorze czarnym „UWAGA ZEŚLIZG - KORZYSTAĆ TYLKO W CZASIE ALARMU”.

9. Do ześlizgu doprowadza się tylko jedno wejście.

10. Słup ześlizgu ma średnicę od 0,15 m do 0,30 m oraz gładką powierzchnię.

11. Odległość między krawędzią otworu w stropie, a słupem ześlizgu z każdej jego strony wynosi minimum 0,45 m.

12. Podłoże pod ześlizgiem stanowi poduszka amortyzacyjna, której zewnętrzna krawędź znajduje się w odległości większej niż 0,5 m od słupa ześlizgu, a górna jej powierzchnia - na poziomie podłogi. Granice poduszek amortyzacyjnych ześlizgów powinny być oznakowane na powierzchni posadzki pasami o szerokości 0,1 m.

13. Słup ześlizgu jest umiejscowiony w odległości minimum 1,0 m od krawędzi najbliższej położonej stałej lub ruchomej przeszkody.

14. Odległość, o której mowa w ust. 13, może zostać zmniejszona, pod warunkiem zastosowania dodatkowych rozwiązań, w stosunku do wymienionych w ust. 13, zapewniających bezpieczne korzystanie z ześlizgu.

15. W przypadku obiektów jednostek ratowniczo - gaśniczych posiadających więcej niż jedną kondygnację nadziemną, stosuje się:

- 1) do sześciu stanowisk garażowych – co najmniej jeden ześlizg;
- 2) powyżej sześciu stanowisk garażowych – co najmniej dwa ześlizgi.

§ 6. Opuszczanie się po słupie ześlizgu następuje:

- 1) w czasie alarmów i szkolenia;
- 2) w odzieży osłaniającej tułów i kończyny oraz w obuwiu przeznaczonym do pełnienia służby;
- 3) w sytuacji, gdy na słupie ześlizgu lub na poduszce amortyzacyjnej nie znajduje się inny strażak.

§ 7. 1. W pomieszczeniach obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej dla załogi podziału bojowego nie stosuje się:

- 1) progów w drzwiach;
- 2) drzwi wahadłowych, obrotowych, podnoszonych i posiadających przeszklenie;
- 3) drzwi wyposażonych w dodatkowe elementy, które mogą powodować zaczepianie się.

2. Dopuszcza się montowanie drzwi przeszklonych szkłem nie powodującym urazów po jego stłuczeniu oraz oznakowane na powierzchni przeszklonej w sposób widoczny.

§ 8. 1. Garaże jednostek ratowniczo-gaśniczych wyposaża się w:

- 1) instalację grzewczą zapewniającą utrzymanie temperatury w jego wnętrzu nie niższej niż + 5 °C;

2) mechaniczną instalację wyciągu spalin.

2. Pojazdy pożarnicze znajdujące się w garażu jednostki ratowniczo-gaśniczej ustawia się wyłącznie na wyznaczonych dla nich stanowiskach.

3. Granicę stanowiska w garażu jednostki ratowniczo-gaśniczej oznacza się na powierzchni podłogi pasem koloru białego o szerokości 0,1 m.

4. W przypadku gdy oznakowanie stanowisk garażowych wykonane zostanie w sposób trwały, zapewniający widoczne oznaczenie toru prowadzenia kół pojazdu, dopuszcza się odstępianie od oznaczeń, o których mowa w ust. 3.

5. Pomiędzy stanowiskiem a ścianami lub elementami konstrukcyjnymi garażu, jak również za i przed pojazdem pożarniczym, zapewnia się przejście o szerokości nie mniejszej niż 1,2 m. Odstępy pomiędzy pojazdami umożliwiają swobodne otwieranie drzwi pojazdów.

6. Elementy konstrukcyjne, zapadki drzwi garażowych i inne elementy stwarzające możliwość uderzenia lub potknięcia się o nie oznacza się barwami bezpieczeństwa.

7. Drzwi łączące ciągi komunikacyjne z garażem otwierają się do wnętrza garażu.

8. Drzwi, o których mowa w ust. 7, nie mogą zawężać szerokości przejścia określonego w ust. 5.

9. W garażu jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej:

- 1) przed uruchomieniem silników włącza się instalację wyciągu spalin, a w razie jej niesprawności - nie uruchamia się silników przed otwarciem bram garażowych;
- 2) ogranicza się pracę silników do minimum.

§ 9. 1. Bramy garażowe w obiektach przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej wyposaża się w:

- 1) przeszklenie na powierzchni nie mniejszej niż 25 % szkłem lub innym tworzywem niepowodującym urazów po jego stłuczeniu;
- 2) urządzenia blokujące po ich otwarciu.

2. Bramy garażowe wyposaża się w system:

- 1) otwierania automatycznego;
- 2) otwierania ręcznego;
- 3) ostrzegawczo-zabezpieczający, informujący o ich otwieraniu i zamykaniu.

3. Bramy garażowe otwierane automatycznie wyposaża się w system, w szczególności blokujący, przy napotkaniu przeszkody podczas otwierania i zamykania.

§ 10. 1. W pomieszczeniach i na terenie obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej instaluje się systemy zapewniające:

- 1) automatyczne oświetlenie ciągów komunikacyjnych i pomieszczeń przeznaczonych do odpoczynku dla załogi;
- 2) wyświetlanie informacji o numerach zadysponowanych zastępów;
- 3) ogłaszanie komunikatów;
- 4) włączanie sygnałów alarmowych.

2. System, o którym mowa w ust. 1, na wypadek awarii ma zapewnione dodatkowe zasilanie z rezerwowego źródła prądu.

3. System, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy czasowych posterunków Państwowej Straży Pożarnej wymienionych w § 3 ust. 2 pkt 2.

§ 11. 1. W obiektach jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej, strażakom wykonującym zadania służbowe w zmianowym rozkładzie czasu służby zapewnia się w szczególności:

- 1) pomieszczenia lub wydzielone miejsca do przechowywania środków ochrony indywidualnej i sprzętu;
- 2) pomieszczenia wyposażone w sprzęt do czyszczenia, suszenia, prania i odkażania środków ochrony indywidualnej, obuwia i sprzętu;
- 3) pomieszczenia higieniczno-sanitarne, dostępne w miarę możliwości bezpośrednio z szatni;
- 4) pomieszczenie do przygotowywania, przechowywania i spożywania posiłków;
- 5) pomieszczenia do wypoczynku, wyposażone w miejsca do przechowywania pościeli, spełniające wymogi higieniczno-sanitarne;
- 6) szatnię z szafkami na odzież własną i służbową.

2. W obiektach, o których mowa w ust. 1, wyznacza się strefę brudną i czystą. Strefę brudną stanowią pomieszczenia garażowe i magazynowe oraz pomieszczenia wymienione w ust. 1 pkt 1 i 2. Strefę czystą stanowią pomieszczenia wymienione w ust. 1 pkt 3–6. Zakazuje się przebywania w strefie czystej w ubraniach i obuwiu specjalnym oraz przechowywania ubrań specjalnych w szatni wymienionej w ust. 1 pkt 6.

3. W pomieszczeniach, o których mowa w ust. 1 pkt 5:

- 1) nie ustawia się łóżek piętrowo;
- 2) nie łączy się łóżek dłuższymi bokami;
- 3) pomiędzy łózkami zachowuje się odległość co najmniej 0,8 m;

- 4) obiekty Państwowej Straży Pożarnej wyposaża się w środki niezbędne do udzielenia pierwszej pomocy.

§ 12. Szczegółowe wymagania dotyczące pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych regulują przepisy zawarte w art. 237¹⁵ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 i 1495).

Rozdział 2

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby dotyczące wyposażenia technicznego obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej

§ 13. 1. Wspinalnia i inne stanowiska do ćwiczeń lub szkolenia są użytkowane w oparciu o instrukcję zawierającą w szczególności zasady użytkowania i sposoby zabezpieczenia strażaka.

2. Przed rozpoczęciem szkoleń, zawodów, ćwiczeń i innych form doskonalenia zawodowego na wysokości strażaka zapoznaje się z instrukcją w zakresie zasad użytkowania wspinalni lub obiektu oraz sposobów zabezpieczenia.

§ 14. 1. Wspinalnię wyposaża się w poduszkę amortyzacyjną.

2. W czasie ćwiczeń lub szkoleń z zakresu sportu pożarniczego należy używać zabezpieczeń w postaci poduszki amortyzacyjnej i urządzenia samohamownego.

3. Szczegółowe zasady użytkowania i sposoby zabezpieczenia strażaka podczas zawodów określa regulamin zawodów w sporcie pożarniczym.

4. Wspinalnia wykorzystywana do suszenia węży pożarniczych powinna posiadać system mocujący węże, tak usytuowany i zabezpieczony, aby skutecznie chronił węże przed ewentualnym upadkiem.

§ 15. 1. Ćwiczebną komorę dymową wyposaża się w:

- 1) instalację oświetleniową, alarmową i wentylacyjną;
- 2) instalację monitorowania ćwiczących;
- 3) systemy bezpieczeństwa zapewniające kontrolę pracy środowiska komory;
- 4) system awaryjnego wyłączenia komory.

2. Z chwilą włączenia systemu awaryjnego wyłączenia komory włącza się automatycznie instalacja oświetleniowa i wentylacyjna, zapewniająca całkowitą wymianę powietrza w czasie nie dłuższym niż 90 sekund od chwili włączenia sygnalizacji alarmowej.

3. Kontenerowe i przewoźne ćwiczebne komory dymowe ustawia się w pobliżu budynków, w których ćwiczący posiadają dostęp do pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, umożliwiających umycie się i kąpiel w ciepłej, bieżącej wodzie.

§ 16. 1. Konstrukcje stacjonarnych i kontenerowych komór rozgorzeniowych oraz komór ogniowych umożliwiają niezwłoczne podanie co najmniej dwóch skutecznych prądów gaśniczych zasilanych z dwóch niezależnych źródeł wody podczas realizowanych ćwiczeń i szkoleń.

2. Szerokość i wysokość drzwi do tych komór dobiera się w sposób zapewniający natychmiastową ewakuację wszystkim ćwiczącym.

3. Drzwi ewakuacyjne otwierają się na zewnątrz oraz zamykają się w sposób umożliwiający ich otwarcie od wewnątrz i z zewnątrz w każdej fazie ćwiczenia.

4. Zajęcia prowadzone z użyciem otwartego ognia prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające odpowiednie przeszkolenie w tej dziedzinie.

DZIAŁ TRZECI

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby dotyczące strażaków pełniących służbę w Państwowej Straży Pożarnej

§ 17. 1. Strażak pełniąc służbę zobowiązany jest:

- 1) stosować sprzęt, środki ochrony indywidualnej i wyposażenie osobiste zgodnie z przeznaczeniem i instrukcją użytkowania;
- 2) wykonywać czynności ratownicze i brać udział w ćwiczeniach i szkoleniu w kompletnej odzieży specjalnej oraz w wymaganych środkach ochrony indywidualnej i wyposażeniu osobistym;
- 3) utrzymywać w stanie sprawności przydzieloną odzież specjalną, środki ochrony indywidualnej i wyposażenie osobiste;
- 4) niezwłocznie zgłaszać stwierdzone uszkodzenia oraz braki w przydzielonym sprzęcie i środkach ochrony indywidualnej i wyposażenia osobistego;
- 5) niezwłocznie zgłaszać niedyspozycje psychofizyczne oraz powstałe urazy;
- 6) utrzymywać włosy i zarost w stanie umożliwiającym pracę w sprzęcie ochrony układu oddechowego oraz bezpieczną obsługę sprzętu.

2. Umundurowanemu strażakowi zabrania się noszenia dodatkowych elementów, biżuterii i ozdób, które w czasie prowadzonych działań ratowniczych, ćwiczeń i szkoleń mogą powodować zagrożenia dla zdrowia lub życia strażaka.

§ 18. 1. Mając na względzie ochronę zdrowia funkcjonariusza narażonego na działanie biologicznych czynników chorobotwórczych w trakcie wykonywania czynności zawodowych strażak podlega szczepieniom ochronnym.

2. Zakres szczepień określa rozporządzenie wydane na podstawie art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239 i 1495).

3. Za organizację szczepień oraz prowadzenie rejestrów szczepień odpowiedzialna jest komórka organizacyjna realizująca zadania w zakresie spraw kadrowych.

§ 19. 1. W szkoleniu podstawowym w zawodzie strażak może uczestniczyć osoba, która ukończyła szkolenie wstępne z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby oraz posiada ważne zaświadczenie lekarskie o zdolności do pełnienia służby.

2. W działaniach ratowniczych może uczestniczyć strażak, który ukończył szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby, posiada ważne zaświadczenie lekarskie o zdolności do pełnienia służby oraz odpowiednie kwalifikacje zawodowe.

§ 20. W przypadku wystąpienia zagrożeń wypadkowych, związanych z niewłaściwym zachowaniem, brawurą, lekceważeniem przepisów i zasad bezpieczeństwa, obowiązkiem bezpośredniego przełożonego lub osoby nadzorującej jest:

- 1) przerwanie wykonywanych czynności i zwrócenie uwagi na istniejące zagrożenia;
- 2) odsunięcie od wykonywanych czynności osób rażąco łamiących przepisy i zasady bezpieczeństwa.

DZIAŁ CZWARTY

Wymagania dotyczące szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby w Państwowej Straży Pożarnej

Rozdział I

Przepisy ogólne

§ 21. Organizatorem szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby jest kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej.

§ 22. 1. Programy ramowe szkoleń wstępnych i okresowych, w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej określone są na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 5b ustawy o Państwowej Straży Pożarnej.

2. Programy szczegółowe szkoleń okresowych, oparte na programach, o których mowa w ust. 1, dostosowane do specyfiki stanowisk służbowych, określa kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej.

Rozdział 2

Szkolenia wstępne w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby

§ 23. 1. Szkolenie wstępne w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby realizuje się w formie:

- 1) instruktażu ogólnego;
- 2) instruktażu stanowiskowego.

2. Instruktaż ogólny prowadzi osoba realizująca zadania z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby.

3. Instruktaż stanowiskowy prowadzą osoby kierujące komórkami organizacyjnymi, w których strażak będzie realizował zadania służbowe - przy zatrudnieniu lub zmianie przez strażaka komórki organizacyjnej.

4. Instruktaż ogólny stanowi formę szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż 3 godziny lekcyjne.

5. Instruktaż stanowiskowy dla strażaków pełniących służbę w systemie codziennym oraz w systemie zmianowym w stanowiskach kierowania stanowi formę szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż 2 godziny lekcyjne.

6. Instruktaż stanowiskowy dla strażaków pełniących służbę w systemie zmianowym z wyłączeniem strażaków pełniących służbę w stanowiskach kierowania, stanowi formę szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż 10 godzin lekcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki pełnienia służby w jednostkach ratowniczo – gaśniczych.

7. Instruktaż stanowiskowy prowadzą osoby kierujące komórkami organizacyjnymi, w których strażak będzie realizował zadania służbowe.

Rozdział 3

Szkolenia okresowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby

§ 24. 1. Szkolenie okresowe strażaka organizowane jest nie rzadziej niż raz na 3 lata w formie seminarium lub instruktażu.

2. Seminarium lub instruktaż, o którym mowa w ust. 1, stanowi formę szkolenia o czasie trwania nie krótszym niż 8 godzin lekcyjnych, umożliwiającą uzyskanie, aktualizowanie lub

uzupełnianie wiedzy i umiejętności dotyczących pełnienia służby w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej w sposób zgodny z przepisami i zasadami bezpieczeństwa i higieny służby.

3. Pierwsze szkolenie okresowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby przeprowadza się w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia przez strażaka szkolenia wstępnego w zakresie bezpieczeństwa i higieny służby.

4. Zasady szkolenia okresowego kierowników jednostek organizacyjnych, kierowników komórek organizacyjnych oraz strażaków wykonujących zadania służby bhp regulują przepisy zawarte w art. 237⁵ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r – Kodeks pracy.

§ 25. 1. Szkolenie okresowe realizują:

- 1) dowódcy jednostek ratowniczo-gaśniczych – dla strażaków jednostek ratowniczo - gaśniczych;
- 2) kierownicy komórek organizacyjnych odpowiedzialni za realizację procesu doskonalenia zawodowego – dla pozostałych strażaków.

2. Dopuszcza się realizację programów szkolenia przez osoby pełniące służbę lub zatrudnione w Państwowej Straży Pożarnej posiadające zasób wiedzy i doświadczenie zawodowe, jak również przez zewnętrzne podmioty szkoleniowe.

3. Szkolenia, o których mowa w ust. 1:

- 1) odbywają się podczas realizacji doskonalenia zawodowego strażaków, ujętego w planach szkolenia;
- 2) są uzupełnieniem szczegółowej tematyki z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby, realizowanej w trybie ciągłym, w ramach doskonalenia zawodowego strażaków Państwowej Straży Pożarnej.

4. Dobór osób lub podmiotów, o których mowa w ust. 2, powinien zapewniać właściwą realizację programów szkolenia.

5. Ze szkolenia okresowego może być zwolniony strażak, który przedłoży aktualne zaświadczenie o odbyciu szkolenia okresowego w innej jednostce organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej, o tej samej specyfice służby.

§ 26. 1. Szkolenie okresowe kończy się egzaminem.

2. Formę egzaminu określa organizator szkolenia.

Rozdział 4

Dokumentacja szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby

§ 27. Prowadzenie dokumentacji szkoleniowej określają zasady organizacji doskonalenia zawodowego w Państwowej Straży Pożarnej.

§ 28. 1. Ukończenie szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby jest potwierdzone kartą szkolenia wstępnego.

2. Kartę szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby przechowuje się w aktach osobowych strażaka.

§ 29. 1. Potwierdzeniem ukończenia szkolenia okresowego z wynikiem pozytywnym jest zaświadczenie wydane przez organizatora szkolenia.

2. Kopię zaświadczenia ze szkolenia okresowego przechowuje się w aktach osobowych strażaka.

DZIAŁ PIĄTY

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas obsługi oraz konserwacji pojazdów pożarniczych i sprzętu użytkowanego w Państwowej Straży Pożarnej

Rozdział 1

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas obsługi pojazdów pożarniczych, sprzętu specjalistycznego, maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi

§ 30. 1. Sprzęt specjalistyczny, maszyny, urządzenia, instalacje i narzędzia, zwane dalej „sprzętem”, wprowadza się do użytkowania po:

- 1) odbiorze przeprowadzonym przez organ dozoru technicznego lub przez inny właściwy organ, w przypadku gdy sprzęt podlega takiemu odbiorowi;
- 2) sprawdzeniu kompletności dokumentacji techniczno-ruchowej.

2. Użytkowanie sprzętu, o którym mowa w ust. 1, wymaga:

- 1) zapoznania strażaków z instrukcją obsługi lub dokumentacją techniczno-ruchową dostarczoną przez producenta i przeszkolenia w zakresie używania sprzętu;
- 2) przestrzegania przez strażaków wymagań w zakresie dbałości o sprzęt i jego prawidłowe używanie zgodnie z przeznaczeniem;
- 3) zapewnienia środków ochrony indywidualnej adekwatnych do zagrożeń wynikających z ich użytkowania;

- 4) przechowywania sprzętu w warunkach określonych w dokumentacji techniczno-ruchowej.

3. Kierownik jednostki organizacyjnej zapewnia terminową konserwację, przeglądy techniczne i naprawy sprzętu, o którym mowa w ust. 1.

4. Zabronione jest używanie sprzętu uszkodzonego, niesprawnego, niekompletnego, nieoznakowanego lub nieposiadającego aktualnych, pozytywnych wyników badań sprzętu ochronnego, środków ochrony indywidualnej oraz narzędzi.

§ 31. Strażak używa sprzętu, odzieży specjalnej oraz środków ochrony indywidualnej, zgodnie z instrukcją obsługi lub dokumentacją techniczno-ruchową dostarczoną przez producenta. Podlegają one sprawdzeniu po każdorazowym użyciu oraz podczas przeprowadzania zmiany służby i bezpośrednio przed każdym użyciem, a stosowane podczas szkoleń i ćwiczeń - podlegają sprawdzeniu przed ich rozpoczęciem.

§ 32. Podczas konserwacji sprzętu oraz innych prac wykonywanych w toku pełnienia służby:

- 1) strażak przystępujący do konserwacji sprzętu stosuje środki ochrony indywidualnej niezbędne do obsługi urządzenia;
- 2) sprzęt poddawany jest konserwacji zgodnie z dokumentacją techniczną lub instrukcją producenta;
- 3) w przypadku zauważenia uszkodzenia, nieprawidłowego działania sprzętu strażak zaistniałą sytuację zgłasza bezpośredniemu przełożonemu, a sprzęt wykluczany jest z dalszego użytkowania do momentu usunięcia nieprawidłowości.

§ 33. 1. Czyszczeniu i dezynfekcji podlegają kabiny pojazdów pożarniczych, które brały udział w działaniach ratowniczych wraz z ich wyposażeniem.

2. Czyszczenie i dezynfekcję, o której mowa w ust. 1, prowadzi się:

- 1) nie rzadziej niż raz w tygodniu, w zakresie dostosowanym do potrzeb;
- 2) przy zastosowaniu środków ochrony indywidualnej, zgodnie z zaleceniem producenta środka dezynfekującego;
- 3) z wykorzystaniem środków dezynfekcyjnych zapewniających krótki czas działania, przy szerokim spektrum biobójczym;
- 4) zgodnie z zaleceniami producenta środka dezynfekcyjnego.

3. Czyszczeniu i dezynfekcji podlegają również środki ochrony indywidualnej strażaka, w szczególności hełmy, kominiarki i rękawice, sygnalizatory bezruchu, latarki, sprzęt ochrony układu oddechowego oraz sprzęt łączności.

4. Pranie odzieży i ubrań specjalnych prowadzi się zgodnie z odrębnymi zaleceniami, określonymi przez ich producenta.

§ 34. 1. Podczas pracy silników spalinowych w przestrzeniach zamkniętych, w szczególności w tunelach, piwnicach i innych miejscach o ograniczonej wymianie powietrza, zapewnia się skuteczne odprowadzanie spalin lub stosuje się sprzęt i urządzenia o napędzie elektrycznym. W przypadku braku możliwości skutecznego odprowadzenia spalin, strażak stosuje sprzęt ochrony układu oddechowego oraz sprzęt pomiarowy służący do wykrywania i monitorowania obecności niebezpiecznych gazów.

2. Sprzęt specjalistyczny na nierównym podłożu mocuje się w sposób uniemożliwiający jego zsunięcie się lub przewrócenie.

3. W atmosferze potencjalnie zagrożonej wybuchem stosuje się narzędzia nieiskrzące oraz sprzęt specjalistyczny w wykonaniu przeciwwybuchowym, które spełniają wymagania określone w odrębnych przepisach.

4. Podczas pracy sprzęt oświetleniowy nie powinien powodować oślepiania strażaków, w szczególności pracujących na wysokości, a także kierowców pojazdów pożarniczych.

5. Nie należy odkładać sprzętu przed całkowitym zatrzymaniem się jego ruchomych elementów roboczych.

6. Przewód zasilający nie powinien być narażony na uszkodzenia podczas pracy urządzenia.

7. Nie wolno przenosić urządzenia lub sprzętu, trzymając go za przewód zasilający.

§ 35. Pompy pożarnicze ustawia się w miejscach stabilnych zapewniających bezpieczeństwo przy ich obsłudze, z wykluczeniem zamrzniętych akwenów.

§ 36. 1. Podczas sprawiania, zmiany położenia drabiny mechanicznej lub podnośnika wyposażonego w drabinę zabrania się przebywania strażaka na przęsłach roboczych.

2. Strażaka będącego w koszu drabiny, podnośnika, na drabinie lub na podeście roboczym zabezpiecza się w środki ochrony indywidualnej oraz sprzęt chroniący przed upadkiem z wysokości.

§ 37. Za bezpieczeństwo podczas pracy drabin, podnośników, dźwigów i żurawi samojezdnych, odpowiada operator tego sprzętu, posiadający odpowiednie uprawnienia.

§ 38. 1. Podczas obsługi samochodowej wyciągarki linowej należy stosować się do instrukcji bezpiecznej pracy wskazanej przez producenta.

2. Nie należy przebywać w polu napiętej liny podczas pracy wyciągarki linowej.

Rozdział 2

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas używania sprzętu ochrony układu oddechowego

§ 39. Przed rozpoczęciem pracy w sprzęcie ochrony układu oddechowego strażacy:

- 1) dokonują kontroli wyposażenia osobistego w zakresie prawidłowego działania sprzętu ochrony układu, w szczególności urządzeń do otwierania dopływu powietrza, szczelności przylegania maski, szczelności połączeń i złącz oraz wskazań przyrządów określających stan ciśnienia, umiejscowienia sygnalizatora bezruchu w okolicy barku i uruchomienia go;
- 2) potwierdzają dowódcy swoją gotowość do działań, w tym sprawność systemu łączności i sprzętu ochrony układu oddechowego.

§ 40. W czasie pracy w sprzęcie ochrony układu oddechowego strażacy:

- 1) zachowują rezerwę powietrza niezbędną do wyjścia ze strefy zagrożenia;
- 2) posługują się wcześniej ustalonymi, umownymi znakami sygnalizacyjnymi i wykorzystują łączność radiową.

§ 41. 1. Kierujący działaniem ratowniczym podczas pracy strażaków w sprzęcie ochrony układu oddechowego ma obowiązek:

- 1) ustalić sposób komunikacji i utrzymywać z nimi stałą łączność;
- 2) przekazywać informacje na temat stwierdzonych zagrożeń;
- 3) wyznaczyć rotę asekuracyjną, będącą w pełnej gotowości do podjęcia działań, wyposażoną w sprzęt umożliwiający podjęcie pracy w strefie zagrożenia;
- 4) w przypadku trudnych warunków pracy, ograniczać czas pracy strażaków w strefie zagrożenia.

2. Rota asekuracyjna, o której mowa w ust. 1:

- 1) może realizować inne zadania poza strefą zagrożenia, pod warunkiem zachowania gotowości do wejścia w strefę i wsparcia pracujących w niej strażaków w niezbędnym zakresie, w szczególności do pomocy w prowadzeniu ewakuacji;

- 2) posiada wyposażenie i sprzęt wymagany do realizacji czynności określonych w pkt 1, w szczególności sprzęt ochrony układu oddechowego przygotowany do niezwłocznego użycia.

§ 42. Kierujący działaniem ratowniczym może wyznaczyć osobę monitorującą czas pracy ratowników w sprzęcie ochrony układu oddechowego oraz ilość rot wprowadzonych do strefy zagrożenia.

§ 43. 1. Dopuszcza się stosowanie sprzętu filtrującego po stwierdzeniu, że zawartość tlenu w powietrzu wynosi minimum 19 % i nie występują czynniki szkodliwe powodujące konieczność pracy w sprzęcie ochrony układu oddechowego.

2. Sprzęt filtrujący dobiera się w zależności od występujących w atmosferze substancji, prowadząc stały monitoring stężenia tlenu oraz obecności gazów trujących.

§ 44. Stosując sprzęt ochrony układu oddechowego oraz sprzęt filtrujący, zakłada się i zdejmuje maski wyłącznie w atmosferze niezanieczyszczonej substancjami szkodliwymi lub niebezpiecznymi, a jednocześnie w miejscach położonych jak najbliżej obszaru, na którym prowadzone są działania ratownicze.

DZIAŁ SZÓSTY

Wymagania w zakresie zabezpieczenia medycznego strażaków podczas działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia

§ 45. 1. Realizując zadania z zakresu medycznych działań ratowniczych, strażak stosuje środki ochrony indywidualnej, w szczególności rękawiczki jednorazowego użytku, okulary ochronne oraz w miarę możliwości maseczkę ochronną.

2. Medyczne działania ratownicze strażak poza strefą zagrożenia może prowadzić bez stosowania ubrania specjalnego i hełmu.

§ 46. 1. Działania ratownicze, ćwiczenia lub szkolenie stwarzające w ocenie kierującego działaniem ratowniczym lub organizatora ćwiczeń lub szkolenia ryzyko wystąpienia obrażeń wymagających podjęcia medycznych działań ratowniczych, muszą być zabezpieczone na poziomie nie niższym niż kwalifikowana pierwsza pomoc. W przypadku zwiększonego ryzyka - na poziomie nie niższym niż kwalifikacje ratownika medycznego, wyposażonego w sprzęt umożliwiający wykonywanie zadań zawodowych ratownika medycznego w rozumieniu ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

2. Decyzję o ustaniu zagrożenia, o którym mowa w ust. 1, podejmuje kierujący działaniem ratowniczym lub organizator ćwiczeń lub szkolenia.

§ 47. W przypadku gdy strażak uległ ekspozycji na materiał potencjalnie zakaźny, substancjami niebezpiecznymi lub doznał urazu w wyniku oddziaływania innych czynników szkodliwych dla zdrowia, podlega badaniu lekarskiemu określonego w procedurze postępowania poekspozycyjnego.

§ 48. 1. W przypadku gdy ekspozycji na materiał potencjalnie zakaźny ulegną środki ochrony indywidualnej, inne elementy umundurowania strażaka oraz sprzęt ratowniczy, należy je niezwłocznie zabezpieczyć w szczelnie zamkniętym opakowaniu na terenie prowadzonych działań ratowniczych i przetransportować do miejsca ich odkażania lub utylizacji.

2. W przypadku zaistnienia sytuacji, o której mowa w ust. 1, kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej zapewnia odkażanie odzieży i sprzętu, a w przypadku braku takiej możliwości utylizację odzieży i sprzętu.

DZIAŁ SIÓDMY

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas ćwiczeń lub szkolenia

Rozdział 1

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby wobec organizatorów i uczestników ćwiczeń lub szkolenia

§ 49. Organizator ćwiczeń lub szkolenia zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki ich prowadzenia.

§ 50. Ćwiczenia i szkolenia realizowane są zgodnie z zasadami, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (Dz. U. poz. 1319 i 1394), zwanego dalej „rozporządzeniem o ksrg”.

§ 51. Strażak uczestniczący w ćwiczeniach lub szkoleniu posiada aktualne zaświadczenie o odbyciu szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby oraz aktualne orzeczenie lekarskie o zdolności do pełnienia służby.

§ 52. 1. Przygotowując, a następnie prowadząc ćwiczenia lub szkolenie, ogranicza się do minimum okoliczności zagrażające życiu lub zdrowiu strażaka.

2. W szczególności zabrania się prowadzić ćwiczenia lub szkolenia:

- 1) w miejscach o dużym natężeniu ruchu bez uprzedniego zabezpieczenia tych miejsc;
- 2) na powierzchni i pod powierzchnią wody w miejscach niebezpiecznych bez właściwego nadzoru, sprzętu ratunkowego, zabezpieczenia i środków łączności;
- 3) na wysokości i poniżej poziomu terenu oraz z użyciem statku powietrznego, bez odpowiedniego zabezpieczenia i środków łączności;
- 4) związanych z wykonywaniem skoków ćwiczebnych na skokochrony;
- 5) z wykorzystaniem osób do pozoracji, jeżeli zagrażałoby to ich życiu lub zdrowiu;
- 6) na wysokości, poniżej poziomu terenu oraz na wodzie, pod wodą, z wykorzystaniem pozorantów nieposiadających kwalifikacji w zakresie danej specjalizacji.

3. Pozoranci oraz osoby przygotowujące pozorację powinny być wyposażone w adekwatne środki ochrony indywidualnej do mogących wystąpić zagrożeń.

4. Teren ćwiczeń lub szkolenia zabezpiecza się przed dostępem osób postronnych niebiorących udziału w ćwiczeniach lub szkoleniu.

5. Ograniczenia, o których mowa w ust. 2 pkt 5 i 6, nie dotyczą ćwiczeń, szkoleń i egzaminów przewodników i psów ratowniczych organizowanych dla specjalistycznych grup ratowniczych, pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa pozorantów.

§ 53. 1. Przed przystąpieniem do ćwiczeń lub szkolenia prowadzący zajęcia:

- 1) sprawdza obiekt i stanowisko, w którym będą prowadzone ćwiczenia lub szkolenie, oraz sprzęt przeznaczony do ćwiczeń, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości - powoduje ich usunięcie;
- 2) podejmuje decyzję co do sposobów zabezpieczenia strażaków przed czynnikami niebezpiecznymi, szkodliwymi i uciążliwymi;
- 3) uwzględnia zgłaszane przez strażaków niedyspozycje psychofizyczne;
- 4) sprawdza, czy wszyscy uczestnicy ćwiczeń lub szkolenia posiadają wymaganą odzież ochronną i środki ochrony indywidualnej;
- 5) omawia ich przebieg, a także organizację łączności i sposób przekazania decyzji o ich przerwaniu;
- 6) omawia warunki bezpieczeństwa związane z występującymi zagrożeniami.

2. Podczas ćwiczeń lub szkolenia prowadzący zajęcia:

- 1) egzekwuje przestrzeganie przez strażaków przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny służby oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej;

- 2) niezwłocznie podejmuje działania mające na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych bądź zgłaszanych zagrożeń życia lub zdrowia strażaków oraz innych uchybień w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby.

§ 54. 1. Do każdego stacjonarnego stanowiska do ćwiczeń lub szkolenia wyposażonego pod względem technicznym do wykonywania ćwiczeń lub szkolenia opracowuje się instrukcję bezpieczeństwa, z którą zapoznaje się strażaka.

2. Do stanowisk mobilnych oraz tworzonych doraźnie na potrzeby ćwiczeń lub szkolenia opracowuje się dokumentację zawierającą zasady bezpieczeństwa, z którymi zapoznaje się strażaka.

§ 55. 1. Przed przystąpieniem do ćwiczeń lub szkolenia, ćwiczący strażak dokonuje oceny sprawności używanych środków ochrony indywidualnej.

2. Strażaka nie dopuszcza się do ćwiczeń lub szkolenia oraz odsuwa od ich kontynuowania w przypadku braku lub niesprawności środków ochrony indywidualnej.

§ 56. Strażak uczestniczący w ćwiczeniach lub szkoleniu niezwłocznie zgłasza prowadzącemu odniesione obrażenia, a także ostrzega inne osoby o zauważonych zagrożeniach dla życia lub zdrowia.

§ 57. Prowadzący ćwiczenia lub szkolenie przerywa zajęcia w razie stwierdzenia:

- 1) niebezpieczeństwa zagrażającego życiu lub zdrowiu uczestników;
- 2) uchybień organizacyjno-technicznych;
- 3) nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny służby.

§ 58. 1. Nie stosuje się kryterium czasowego podczas ćwiczeń lub szkoleń.

2. Zezwala się na stosowanie kryterium czasowego, o którym mowa w ust. 1, podczas egzaminów, inspekcji, testów lub zawodów sportowych.

Rozdział 2

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby w trakcie realizacji zajęć sportowych

§ 59. 1. Zajęcia sportowe powinny odbywać się pod nadzorem przełożonego, wyznaczonego przez kierownika jednostki organizacyjnej.

2. Przed rozpoczęciem zajęć, o których mowa w ust. 1, obowiązkiem przełożonego jest:

- 1) dokonać oceny stanu nawierzchni (boiska, terenu), na której mają być przeprowadzone zajęcia i sprzętu niezbędnego do ich przeprowadzenia;

- 2) sprawdzić stan indywidualnego wyposażenia w sprzęt i obuwie sportowe uczestników zajęć;
- 3) zapoznać uczestników z regulaminem obiektu, zasadami przeprowadzanej konkurencji, gry lub dyscypliny sportowej;
- 4) omówić cel prowadzonych zajęć, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny służby;
- 5) przeprowadzić ćwiczenia w formie rozgrzewki przygotowujące racjonalnie organizm do zwiększonego wysiłku.

3. W trakcie prowadzonych zajęć należy:

- 1) realizować ich przebieg zgodnie z planem szkolenia;
- 2) sprawować bieżący nadzór nad ich przebiegiem przez osobę określoną w ust. 1.

4. W przypadku wystąpienia zagrożeń wypadkowych, związanych z niewłaściwym zachowaniem, brawurą, lekceważeniem przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny służby, obowiązkiem bezpośredniego przełożonego jest:

- 1) przerwanie zajęć i zwrócenie uwagi na istniejące zagrożenia;
- 2) odsunięcie od wykonywanych zajęć osób rażąco łamiących przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny służby.

5. Po zakończeniu zajęć należy:

- 1) przeprowadzić ćwiczenia ukierunkowane na uspokojenie organizmu po wysiłku;
- 2) przypomnieć uczestnikom o konieczności niezwłocznego zgłaszania wszelkich urazów nabytych w trakcie zajęć;
- 3) dokonać ich podsumowania.

Rozdział 3

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas ćwiczeń lub szkolenia z użyciem materiałów do pozoracji

§ 60. Do pozorowania zdarzeń podczas prowadzonych ćwiczeń lub szkolenia stosuje się środki dymotwórcze neutralne dla organizmu.

§ 61. W każdym przypadku użycia podczas ćwiczeń lub szkoleń ognia otwartego oraz materiałów pirotechnicznych, w tym dymotwórczych, należy zapewnić właściwe zabezpieczenie ludzi i obiektów, uwzględniając warunki terenowe i atmosferyczne w miejscu ćwiczenia lub szkolenia i jego najbliższym otoczeniu.

§ 62. Ćwiczenia lub szkolenia oraz doświadczenia i badania z użyciem materiałów zapalających i wybuchowych mogą prowadzić wyłącznie uprawnione i wyznaczone do tego osoby.

DZIAŁ ÓSMY

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas używania pojazdów pożarniczych i innych środków transportu

§ 63. Przed każdym wyjazdem kierowca pojazdu pożarniczego zapewnia:

- 1) gotowość eksploatacyjną pojazdu pożarniczego oraz jego bezpieczeństwo dla ruchu;
- 2) właściwe zabezpieczenie wszelkich elementów wysuwanych i ruchomych pojazdu pożarniczego, w szczególności wysięgnika, podpór, masztu oświetleniowego, masztu antenowego, uniemożliwiające przypadkowe wysunięcie się podczas jazdy;
- 3) zamknięcie wszystkich skrytek sprzętowych, skrzyni, oraz dodatkowych stopni pojazdu pożarniczego;
- 4) poprawne zamocowanie sprzętu wewnątrz skrytek w kabinie i na dachu pojazdu pożarniczego uniemożliwiające przypadkowe ich przesunięcie lub upadek podczas jazdy;
- 5) prawidłowe zamknięcie oraz przewożenie elementów wyposażenia i sprzętu, w przewidzianych dla nich miejscach.

§ 64. 1. Rozpoczęcie jazdy pojazdem pożarniczym następuje wyłącznie na rozkaz dowódcy, po uzyskaniu informacji od załogi o:

- 1) zabezpieczeniu sprzętu i przestrzeni ładunkowej;
- 2) zajęciu miejsc przez wszystkich członków załogi;
- 3) zamknięciu drzwi pojazdu.

2. Dowódca lub dysponent pojazdu pożarniczego nie może żądać zwiększenia prędkości pojazdu, natomiast może, ze względów bezpieczeństwa, nakazać jej zmniejszenie.

3. Podczas jazdy pojazdem pożarniczym zbiornik na środek gaśniczy utrzymuje się w stanie całkowitego wypełnienia. W przypadku niemożliwości jego wypełnienia dopuszcza się jazdę z niepełnym zbiornikiem, zachowując podczas jazdy szczególną ostrożność.

4. Rozpoczęcie jazdy pojazdem pożarniczym jako uprzywilejowanym w ruchu drogowym rozpoczyna się na polecenie lub za zgodą dyżurnego stanowiska kierowania, albo na polecenie kierującego działaniem ratowniczym.

5. Kierujący pojazdem pożarniczym uprzywilejowanym w ruchu drogowym zachowuje szczególną ostrożność.

6. Szczególna ostrożność, o której mowa w ust. 5, polega na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu prędkości jazdy do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednie reagowanie, z zachowaniem warunków, o których mowa w art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym.

7. Kierujący pojazdem pożarniczym może prowadzić pojazd bez hełmu i butów strażackich przeznaczonych do działań ratowniczych.

§ 65. W czasie jazdy pojazdem pożarniczym zabrania się:

- 1) wychylania się i otwierania drzwi;
- 2) zajmowania miejsc innych niż ustalone;
- 3) jazdy na stopniach i innych zewnętrznych elementach pojazdu pożarniczego, z wyjątkiem sytuacji, o której mowa w § 81 ust. 2;
- 4) palenia wyrobów tytoniowych, w tym nowatorskich wyrobów tytoniowych lub papierosów elektronicznych;
- 5) opuszczania pojazdu pożarniczego;
- 6) prowadzenia zbędnych rozmów z kierowcą;
- 7) zdejmowania hełmów lub kasków podczas jazdy pojazdu pożarniczego jako uprzywilejowanego w ruchu, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w § 66;
- 8) jazdy bez zapiętych pasów bezpieczeństwa, w przypadku wyposażenia pojazdu pożarniczego w takie pasy;
- 9) zakładania aparatów ochrony układu oddechowego.

§ 66. Obowiązek przemieszczania się pojazdem pożarniczym w hełmie oraz ubraniu specjalnym nie dotyczy załogi pojazdu podczas:

- 1) jazdy alarmowej w związku z dojazdem do rejonu koncentracji lub punktu przyjęcia sił i środków;
- 2) jazdy alarmowej grupy operacyjnej lub innych osób funkcyjnych w ramach prowadzonych działań ratowniczych na szczeblu taktycznym i strategicznym, o którym mowa w rozporządzeniu o ksrg;
- 3) jazdy nie alarmowej, związanej z powrotem z działań ratowniczych, dojazdem i powrotem do i z miejsca ćwiczeń, szkoleń lub wykonywania czynności służbowych.

§ 67. Przystępując do jazdy innym środkiem transportu, strażak stosuje środki ochrony indywidualnej niezbędne dla danego typu sprzętu.

§ 68. Podczas przejazdu pod mostami, wiaduktami i innymi przeszkodami należy wziąć pod uwagę wysokość transportową pojazdu pożarniczego. W kabinie pojazdu pożarniczego w miejscu widocznym dla kierowcy powinna znajdować się informacja o wymiarach gabarytowych pojazdu i maksymalnej masie całkowitej.

§ 69. 1. Po przybyciu na miejsce ćwiczeń, szkoleń oraz działań ratowniczych, pojazd pożarniczy ustawia się w sposób zapewniający bezpieczeństwo miejsca prowadzonych działań, załogi i pojazdu, z zachowaniem możliwości manewrowania, w tym odjazdu lub ewakuacji.

2. O wyborze miejsca ustawienia pojazdu pożarniczego decyduje dowódca, w porozumieniu z kierowcą.

3. Jeżeli dowódca wyraźnie nie określił miejsca ustawienia pojazdu, wówczas o jego wyborze decyduje samodzielnie kierowca.

4. Dowódca wyznacza strażaków do asekuracji w celu zapewnienia bezpieczeństwa podczas manewrowania pojazdem pożarniczym, szczególnie w porze nocnej, w miejscach o ograniczonej przestrzeni i w warunkach ograniczonej widoczności.

5. Wsiadanie i wysiadanie z pojazdu pożarniczego powinno odbywać się przodem do kabiny z wykorzystaniem elementów do tego przeznaczonych, w szczególności stopni, poręczy i drabinek.

§ 70. 1. W przypadku gdy działania ratownicze są prowadzone na drodze lub w jej pobliżu:

- 1) każdorazowo przed wejściem na drogę strażak zachowuje szczególną ostrożność, upewniając się, że nie ma zagrożenia ze strony innych jej użytkowników;
- 2) w pojazdach pożarniczych włącza się światła mijania oraz sygnały świetlne w postaci niebieskich świateł błyskowych;
- 3) do zabezpieczenia lub zamknięcia drogi używa się, w razie potrzeby, pojazdów pożarniczych.

2. W przypadku ograniczonej widoczności należy w odpowiednich odległościach od pojazdów pożarniczych ustawić lampy sygnalizacyjne i znaki ostrzegawcze, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach dotyczących ruchu drogowego.

DZIAŁ DZIEWIĄTY

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas działań ratowniczych

Rozdział 1

Wymagania ogólne

§ 71. Strażak uczestniczący w działaniach ratowniczych:

- 1) używa sprzętu zgodnie z instrukcją obsługi;
- 2) melduje dowódcy nadzorującemu odcinek bojowy o każdym przypadku oddalenia się i powrotu na teren tego odcinka;
- 3) utrzymuje stałą łączność z kierującym działaniem ratowniczym lub dowódcą odcinka bojowego;
- 4) wykonuje polecenia wydane przez kierującego działaniem ratowniczym;
- 5) melduje kierującemu działaniem ratowniczym o zauważonych, napotkanych zagrożeniach wpływających na bezpieczeństwo w miejscu prowadzonych działań.

§ 72. 1. Podczas działań ratowniczych, uwzględniając poziom kierowania, kierujący działaniem ratowniczym lub dowódca odcinka bojowego:

- 1) rozpoznaje zagrożenia i informuje uczestników działań o ich występowaniu;
- 2) w zależności od występujących zagrożeń lub ich braku, określa rodzaj zabezpieczenia strażaka w wyroby służące zapewnieniu bezpieczeństwa lub ochronie zdrowia i życia, w szczególności odzież specjalną, sprzęt i środki ochrony indywidualnej;
- 3) wyznacza, oznakowuje i zabezpiecza strefę działań ratowniczych;
- 4) ustala sygnały i środki alarmowe oraz odwód do udzielenia natychmiastowej pomocy strażakom przebywającym w strefie zagrożenia;
- 5) egzekwuje przestrzeganie przez strażaków przepisów, zasad bezpieczeństwa i higieny służby oraz stosowanie środków ochrony indywidualnej;
- 6) kieruje do działań ratowniczych co najmniej dwóch strażaków, wyznaczając spośród nich dowódcę, z zastrzeżeniem § 89;
- 7) rozpoznaje i ustala najbezpieczniejsze drogi odwrotu lub ewakuacji;
- 8) nadzoruje pracę strażaków w sprzęcie ochrony układu oddechowego, zgodnie z § 40 i § 41;
- 9) nadzoruje pracę strażaków oraz stan ich zabezpieczenia na stanowiskach szczególnie zagrożonych;

- 10) kontroluje, dla celów bezpieczeństwa, stan liczebny podległych strażaków, w szczególności przebywających w strefie zagrożenia;
- 11) organizuje, według potrzeb, pomiar czasu przebywania strażaków w strefie zagrożenia, z wykorzystaniem urządzeń do tego przeznaczonych lub kart pracy sprzętu dla ochrony układu oddechowego;
- 12) współpracuje z personelem technicznym nadzorującym poszczególne urządzenia i instalacje techniczne;
- 13) według potrzeb podejmuje działania mające na celu odłączenie obiektu od instalacji gazowej, cieplnej, wodociągowej, elektroenergetycznej, teletechnicznej;
- 14) niezwłocznie podejmuje działania mające na celu ograniczenie lub likwidację stwierdzonych bądź zgłaszanych zagrożeń życia lub zdrowia strażaków oraz innych uchybień w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby;
- 15) do czasu ograniczenia lub likwidacji zagrożeń, o których mowa w pkt 14, zabezpiecza strażaków przed ich skutkami, a niesprawny sprzęt specjalistyczny lub środki ochrony indywidualnej wycofuje z użycia i skutecznie zabezpiecza przed ponownym wykorzystaniem;
- 16) w razie zagrożenia wybuchem stosuje wszelkie możliwe środki zabezpieczające przed skutkami wybuchu oraz ogranicza do niezbędnego minimum liczbę strażaków znajdujących się w strefie zagrożenia;
- 17) podejmuje decyzję o natychmiastowych poszukiwaniach zaginionych w strefie strażaków.

2. W przypadku zastosowania wyrobów, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i nie ujętych w art. 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1372, 1518 i 1593), wyroby te posiadają deklarację zgodności CE.

§ 73. Kierujący działaniem ratowniczym, w zależności od rodzaju wykonywanych czynności ratowniczych oraz panujących warunków atmosferycznych, podejmuje działania w celu zapewnienia:

- 1) podmiany strażaków biorących udział w akcji;
- 2) odpoczynku;
- 3) rezerwy i wymiany potrzebnych środków ochrony indywidualnej;
- 4) napojów, w ilości zaspokajającej potrzeby strażaków;
- 5) posiłków, zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 6) środków łączności, sygnalizacji i oświetlenia terenu działań.

§ 74. 1. Rozpoznanie, wyznaczenie strefy zagrożenia oraz inne czynności ratownicze wewnątrz tej strefy są wykonywane przez co najmniej dwóch strażaków.

2. Strażakom w strefie zagrożenia wyznacza się co najmniej dwóch strażaków do asekuracji wyposażonych w sprzęt ochronny o takim samym stopniu zabezpieczenia, jak strażacy pracujący w tej strefie, z wyłączeniem działań ratowniczych, o których mowa w § 89.

§ 75. 1. Przed wejściem do strefy zagrożenia strażak:

- 1) uruchamia sygnalizator bezruchu, a w przypadkach tego wymagających, również sprzęt wykrywczo-pomiarowy;
- 2) sprawdza funkcjonowanie sprzętu ochrony układu oddechowego, zgodnie z § 39 i § 40;
- 3) potwierdza swoją gotowość dowódcy oraz sprawność systemu łączności i sprzętu ochrony układu oddechowego;
- 4) zapoznaje się z ewentualnymi drogami ewakuacji.

2. Dowódca, o którym mowa w § 72 ust. 1, ustala zasady łączności ze strażakiem pracującym w sprzęcie ochrony układu oddechowego.

§ 76. 1. Przerwanie pracy i wyjście strażaka ze strefy zagrożenia poza rozkazem właściwego dowódcy może nastąpić, w razie:

- 1) bezpośredniego zagrożenia życia;
- 2) wystąpienia urazu lub złego samopoczucia;
- 3) stwierdzenia uszkodzeń sprzętu ochrony układu oddechowego;
- 4) stwierdzenia naruszenia rezerwy powietrza niezbędnego na czas powrotu;
- 5) pogorszenia się warunków pożarowych, uniemożliwiających skuteczne działanie posiadanym sprzętem gaśniczym;
- 6) utraty łączności.

2. W sytuacji, o której mowa w ust. 1, strażak:

- 1) ma obowiązek powiadomić kierującego działaniem ratowniczym lub dowódcę odcinka bojowego o samowolnym opuszczeniu strefy;
- 2) po zakończeniu działań ratowniczych ma obowiązek złożyć uzasadnienie swojej decyzji wraz z opisem podjętych czynności.

3. Na żądanie kierującego działaniem ratowniczym uzasadnienie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, strażak bez zbędnej zwłoki składa w formie pisemnej.

4. Wychodząc ze strefy zagrożenia strażak melduje dowódcy o zrealizowanych zadaniach oraz o swoim stanie psychofizycznym.

§ 77. W miejscach zagrożonych bezpośrednim kontaktem z materiałami oraz czynnikami niebezpiecznymi i szkodliwymi dla życia i zdrowia, przed podjęciem oraz w trakcie czynności ratowniczych, stosuje się sprzęt i urządzenia specjalistyczne sygnalizujące zaistniałe zagrożenia.

§ 78. W przypadku gdy istnieje możliwość zastąpienia strażaka właściwym sprzętem, do strefy zagrożenia wprowadza się roboty, bezzałogowe statki powietrzne lub inny sprzęt.

Rozdział 2

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych podczas gaszenia pożarów i w warunkach ograniczonej widoczności

§ 79. Podczas gaszenia pożaru, kierujący działaniem ratowniczym lub dowódca odcinka bojowego:

- 1) kieruje do działań strażaka wyposażonego w środki ochrony indywidualnej, sygnalizator bezruchu, sprzęt oświetleniowy, sprzęt łączności bezprzewodowej, niezbędny sprzęt wykrywczo-pomiarowy oraz podręczny sprzęt burzący;
- 2) utrzymuje łączność i kontroluje czas przebywania strażaka w strefie zagrożenia zapewniający bezpieczny odwrót lub ewakuację;
- 3) zapewnia asekurację strażaka, o której mowa w § 74 ust. 2.

§ 80. W celu zmniejszenia zagrożenia związanego z działaniem płomieni, promieniowania cieplnego, dymu i gazów, strażak stosuje środki ochrony indywidualnej oraz wykorzystuje zasłony naturalne i sztuczne.

§ 81. 1. Prowadząc linie wężowe:

- 1) na szlaku komunikacyjnym należy je zabezpieczyć;
- 2) w miarę możliwości unika się tarasowania liniami przejść, drzwi, schodów i innych szlaków komunikacyjnych;
- 3) pionowo, podwiesza się je i zabezpiecza przed obsuwaniem;
- 4) wykorzystuje się zwijadła, przyczepki i pojazdy wężowe.

2. Budując linię wężową z wykorzystaniem pojazdu pożarniczego będącego w ruchu, strażak znajdujący się w części załadunkowej pojazdu powinien posiadać:

- 1) środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości i być zamocowany do stałego elementu konstrukcyjnego pojazdu;
- 2) środki łączności umożliwiające stały kontakt z kierowcą pojazdu pożarniczego.

§ 82. Operujący prądem gaśniczym strażak:

- 1) kieruje go w sposób niepowodujący zniszczenia konstrukcji obiektu lub jego zawalenia;
- 2) ogranicza w miarę możliwości ilość używanego środka gaśniczego, wykorzystując do tego celu elementy regulacyjne prądownicy;
- 3) nie używa zwartego prądu wody przy pożarach pyłów i materiałów pyłących oraz w przypadku gdy istnieje możliwość wytworzenia mieszanin wybuchowych przez te substancje;
- 4) nie używa prądu wody i piany do gaszenia materiałów i surowców wchodzących z wodą w niebezpieczne reakcje oraz urządzeń będących pod napięciem elektrycznym;
- 5) nie kieruje zwartego prądu gaśniczego na ludzi.

§ 83. 1. Strażak pracujący w strefie zadymionej powinien być wyposażony w sprzęt ochrony układu oddechowego.

2. W pomieszczeniach zadymionych lub o słabej widoczności należy posuwać się rzędem przy stałych elementach zabudowy.

3. Strażak poruszający się jako pierwszy powinien sprawdzać przed sobą drogę, obecność przeszkód i miejsc niebezpiecznych, sygnalizować oraz ostrzegać o niebezpieczeństwach strażaków poruszających się za nim.

§ 84. Wprowadzając strażaków do pomieszczeń zadymionych, piwnic, kanałów, studni, zbiorników i innych o skomplikowanym układzie lub miejsc trudno dostępnych, należy stosować optymalne zabezpieczenie ratowników umożliwiające:

- 1) skuteczne podjęcie działań ratowniczych;
- 2) natychmiastową ewakuację;
- 3) udzielenie pomocy;
- 4) wprowadzenie rot asekuracyjnej.

Rozdział 3

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań z zakresu ratownictwa technicznego

§ 85. Działania ratownicze prowadzone z zakresu ratownictwa technicznego realizowane są zgodnie z zasadami organizacji ratownictwa technicznego w krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, zwanym dalej „ksrg”, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia o ksrg.

§ 86. W pojazdach, środkach transportu i innych środkach lokomocji, które w wyniku zaistniałego zdarzenia uległy awarii lub uszkodzeniu, należy wyłączać silniki i w miarę potrzeby odłączyć źródła ich zasilania, które mogą stanowić zagrożenie w miejscu prowadzonych działań ratowniczych.

Rozdział 4

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych w przypadku zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych, nuklearnych i wybuchowych, w tym zdarzeń o charakterze terrorystycznym

§ 87. Działania ratownicze prowadzone z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego realizowane są zgodnie z zasadami organizacji ratownictwa chemicznego i ekologicznego w ksrg, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia o ksrg.

§ 88. 1. Na miejscu działań ratowniczych przeprowadza się dekontaminację wstępną ludzi oraz sprzętu narażonych na działanie substancji niebezpiecznych.

2. Dekontaminację właściwą przeprowadza się wyłącznie dla skażonego sprzętu.

3. W przypadku transportu sprzętu specjalistycznego i środków ochrony indywidualnej, po dekontaminacji wstępnej, przestrzega się norm bezpieczeństwa określonych w zasadach, o których mowa w § 87.

§ 89. Podczas prowadzenia działań ratowniczych w przypadku zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych, nuklearnych i wybuchowych, w tym zdarzeń o charakterze terrorystycznym, liczbę strażaków do prowadzenia działań i asekuracji określa:

- 1) kierujący działaniem ratowniczym – w zakresie podstawowym;
- 2) dowódca Specjalistycznej Grupy Ratownictwa Chemiczno-Ekologicznego – w zakresie specjalistycznym.

§ 90. 1. Nie wprowadza się strażaka do strefy niebezpiecznej bezpośrednio objętej bądź zagrożonej pożarem lub innym zagrożeniem, w której znajdują się niewypały (niewybuchy), amunicja, materiały i urządzenia wybuchowe oraz występują zagrożenia o charakterze terrorystycznym, z wyjątkiem sytuacji, o których mowa w § 123 ust. 2.

2. W przypadku konieczności prowadzenia działań w strefie zagrożonej pożarem lub wybuchem, czynności prowadzone są z zastosowaniem wszystkich możliwych środków bezpieczeństwa.

§ 91. W przypadku zdarzeń o charakterze terrorystycznym działania ratownicze w strefie zagrożenia prowadzi się we współpracy ze służbami odpowiedzialnymi za fizyczne zwalczanie terroryzmu.

§ 92. 1. W przypadku zdarzeń, w których występują zagrożenia chemiczne, biologiczne, radiacyjne, nuklearne i wybuchowe, działania ratownicze w strefie zagrożenia prowadzi się współdziałając z właściwymi organami i podmiotami.

2. Kierujący działaniem ratowniczym informuje strażaka o występującym zagrożeniu chemicznym, biologicznym, radiacyjnym, nuklearnym i wybuchowym.

§ 93. Szczegółowe wymagania dotyczące prowadzenia działań ratowniczych w przypadku występowania zagrożenia radiacyjnego określają zasady, o których mowa w § 87.

Rozdział 5

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia na wysokości oraz poniżej poziomu terenu

§ 94. Działania ratownicze prowadzone na wysokości i poniżej poziomu terenu realizowane są zgodnie z zasadami organizacji działań specjalistycznych grup ratownictwa wysokościowego w kserg, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia o kserg.

§ 95. 1. Podczas wykonywania czynności ratowniczych na wysokości oraz poniżej poziomu terenu stosuje się sprzęt ochrony przed upadkiem z wysokości.

2. W przypadku wykonywania czynności ratowniczych, o którym mowa w ust. 1, linię wężową zabezpiecza się przed upadkiem.

§ 96. Podczas wykonywania czynności ratowniczych na wysokości oraz poniżej poziomu terenu, w szczególności przed ich rozpoczęciem, sprawdza się stabilność, zabezpieczenie przed zmianą położenia, a także wizualnie stan techniczny konstrukcji lub urządzeń oraz ich stałych elementów służących do mocowania linek.

§ 97. Do prowadzenia czynności ratowniczych z kosza drabiny lub podestu roboczego podnośnika wyposaża się strażaka w sprzęt, o którym mowa w § 95 ust. 1, umożliwiającą ewakuację z wysokości nie mniejszej niż maksymalny wysięg tych urządzeń.

§ 98. 1. Podczas używania pożarniczych drabin przenośnych:

- 1) sprawia się ją tak, aby w trakcie używania nie straciła stateczności;
- 2) wchodzi się i schodzi przodem do drabiny.

2. Drabina przystawna powinna wystawać ponad powierzchnię, na którą prowadzi, co najmniej o trzy szczeble.

3. W przypadku konieczności wejścia przez otwory w ścianach budynku ustawia się drabinę, w zależności od sytuacji, z boku lub z przodu otworu, w sposób umożliwiający bezpieczne przejście z drabiny na dolną krawędź otworu. Kierujący działaniem ratowniczym lub dowódca odcinka bojowego w uzasadnionych przypadkach podejmuje decyzję o innym ustawieniu drabiny przystawnej.

4. Niedopuszczalne jest opuszczanie się ślizgiem po bocznicach drabin.

§ 99. 1. W celu zapewnienia bezpiecznej pracy z zastosowaniem pożarniczych drabin przenośnych należy:

- 1) bezwzględnie przestrzegać zasad określonych przez producenta drabin w instrukcji obsługi;
- 2) uwzględnić nośność podłoża, na którym zamierza się sprawić drabinę;
- 3) oczyścić teren w obrębie podstawy drabiny;
- 4) sprawiać drabinę pod kątem około 75 stopni do podłoża;
- 5) starannie dobierać pod kątem wytrzymałości punkty oparcia wierzchołka drabiny;
- 6) podczas wchodzenia i schodzenia po drabinie przestrzegać zasady „prawa ręka - lewa noga, lewa ręka - prawa noga”;
- 7) zapewnić stateczność ustawienia i zabezpieczenia drabiny.

2. Prowadząc linię wężową po drabinie:

- 1) w czasie wchodzenia i schodzenia po drabinie umieszcza się linię wężową między nogami, przy jednoczesnym przewieszeniu prądownicy przez bark ku tyłowi;
- 2) w czasie wnoszenia linii wężowej po drabinie przydziela się strażakowi jeden odcinek linii wężowej;
- 3) buduje się i prowadzi linię wężową bez zasilania jej wodą;
- 4) na stanowisko gaśnicze w budynku wciąga się linię wężową za pomocą linki dopiero po przejściu strażaka z drabiny do wnętrza budynku;
- 5) podczas wciągania linii wężowej z prądownicą zabezpiecza się prądownicę przed możliwością odłączenia;
- 6) nawodnienie linii gaśniczej następuje po zbudowaniu stanowiska gaśniczego i potwierdzeniu gotowości przez strażaka operującego prądem gaśniczym;
- 7) nie zwiększa się i nie zmniejsza w sposób gwałtowny ciśnienia wody w linii wężowej.

§ 100. Zarówno przed, jak i w trakcie czynności ratowniczych prowadzonych w studniach, wykopach, podziemiach, usypiskach miejsce działań zabezpiecza się przed możliwością obsunięcia się lub zawalenia terenu oraz monitoruje się w tych miejscach zawartość tlenu w powietrzu i obecność gazów niebezpiecznych.

Rozdział 6

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia na wodzie (lodzie) i pod wodą (lodem) oraz na obszarach powodziowych, zalewowych i zalodzonych

§ 101. Działania ratownicze prowadzone na wodzie (lodzie) lub pod wodą (lodem) realizowane są zgodnie z zasadami organizacji działań specjalistycznych grup ratownictwa wodno-nurkowego w ksrg, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia o ksrg.

§ 102. Podczas działań na wodzie używa się sprzętu pływającego wyposażonego w:

- 1) kamizelki asekuracyjne lub ratownicze w liczbie odpowiedniej do liczby przewożonych osób;
- 2) wiosła lub silnik o mocy i masie właściwej do wytrzymałości kadłuba.

§ 103. Podczas ratowania ludzi znajdujących się na lodzie strażak przed rozpoczęciem działań nakłada kamizelkę asekuracyjną lub ratowniczą, kask ochronny oraz zabezpiecza się linką ratowniczą. W zależności od sytuacji, stosuje inne niezbędne środki ochrony osobistej, w szczególności chroniące przed wychłodzeniem i utonięciem.

Rozdział 7

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych w obrębie zagrożenia prądem elektrycznym

§ 104. Działania ratownicze prowadzone w obszarze, w którym występuje zagrożenie porażenia prądem elektrycznym, realizowane są zgodnie z zasadami organizacji działań ratowniczych, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia o ksrg.

§ 105. 1. Przed rozpoczęciem działań ratowniczych, kierujący działaniem ratowniczym zapewnia:

- 1) wyłączenie dopływu prądu elektrycznego do urządzeń lub instalacji elektrycznych mogących powodować zagrożenia;

2) sprawdzenie występowania prądu elektrycznego za pomocą dostępnych urządzeń wykrywczo-pomiarowych.

2. W sytuacji, o której mowa w ust. 1, kierujący działaniem ratowniczym ściśle współpracuje z odpowiednią służbą energetyczną w celu wyłączenia dopływu prądu elektrycznego oraz ma prawo żądać potwierdzenia wyłączenia na piśmie.

3. W przypadku braku możliwości wyłączenia dopływu prądu elektrycznego używa się odpowiednio narzędzi i sprzętu ochrony elektroizolacyjnej, które są oznakowane i posiadają certyfikaty dopuszczenia do użytkowania.

4. Sprzęt wykrywczo-pomiarowy powinien być odpowiednio dobrany do rodzaju prądu, jego natężenia i napięcia.

5. Urządzeń lub instalacji elektrycznych, w których występuje możliwość porażenia prądem, nie wolno dotykać bez zastosowania narzędzi i sprzętu, o których mowa w ust. 3.

§ 106. 1. Wyłączenia dopływu prądu elektrycznego do urządzeń lub instalacji dokonuje się przez wyłączenie oznakowanego przeciwpożarowego wyłącznika prądu, a w przypadku jego braku, przez wyłączenie oznakowanego głównego wyłącznika prądu lub wyłącznikiem nadmiarowo - prądowym.

2. Wyłączenia dopływu prądu elektrycznego do urządzeń lub instalacji o znacznym stopniu zaawansowania technicznego, w zależności od sytuacji, dokonuje się:

- 1) przy urządzeniach elektrycznych, w szczególności w zakładach przemysłowych, energetycznych, podstacjach, transformatorach - wyłącznie przy współpracy z zakładowym elektrykiem, służbą pogotowia elektrycznego lub służbą energetyczną;
- 2) na liniach wysokiego napięcia lub sieci trakcyjnej - poprzez zażądanie u właściwych organów przerwania dopływu prądu i uszynienia sieci z dwóch stron, przy ścisłej współpracy stanowisk kierowania z ośrodkami dyspozycyjnymi tych organów;
- 3) w środkach komunikacji o napędzie elektrycznym - poprzez odcignięcie pantografów od sieci i odłączenie prądu z baterii akumulatorów we współpracy z obsługą środka komunikacji;
- 4) w pojazdach o napędzie elektrycznym - poprzez odłączenie prądu z baterii akumulatorów lub innego źródła zasilania.

§ 107. W przypadku gdy nie został odłączony dopływ prądu elektrycznego, kierujący działaniem ratowniczym:

- 1) ogranicza działania w strefie niebezpiecznej do niezbędnego minimum prowadząc tylko priorytetowe czynności ratownicze, uwzględniając podczas działań zagrożenia wynikające z występowania napięcia w sieci;
- 2) przyjmuje, że każde urządzenie, instalacja elektryczna oraz trakcja elektryczna znajdują się pod napięciem i informuje strażaka o występującym zagrożeniu.

§ 108. Podczas działań ratowniczych w pobliżu urządzeń elektrycznych, instalacji i przewodów energetycznych:

- 1) zwraca się uwagę na możliwość powstania porażeń wywołanych napięciem krokowym, łukiem elektrycznym albo prądami indukcyjnymi;
- 2) stosuje się w szczególności sprzęt ochronny elektroizolacyjny.

§ 109. 1. W razie pożaru palące się lub narażone na zapalenie części urządzeń elektroenergetycznych należy wyłączyć. Podczas gaszenia urządzeń i elementów instalacji, do których nie został wyłączony dopływ prądu elektrycznego, stosuje się urządzenia gaśnicze przeznaczone do gaszenia urządzeń elektrycznych pod napięciem, zgodnie z instrukcją producenta.

2. Używając gaśnic oraz urządzeń gaśniczych przy urządzeniach elektroenergetycznych oraz w ich pobliżu, należy zachowywać odpowiedni odstęp podczas gaszenia, zgodnie z informacją określoną na gaśnicach oraz urządzeniach gaśniczych.

Rozdział 8

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych w czasie katastrof budowlanych

§ 110. Działania ratownicze prowadzone w czasie katastrof budowlanych realizowane są zgodnie z zasadami organizacji działań poszukiwawczo - ratowniczych w ksrp, o których mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia o ksrp.

§ 111. Podczas organizacji działań w miejscu katastrofy budowlanej należy zapewnić współpracę odpowiednich służb technicznych, inspekcji i organów nadzoru budowlanego.

§ 112. Przed rozpoczęciem rozbiórki lub wyburzania konstrukcji budowlanych, zachowując środki ostrożności, należy:

- 1) ocenić stabilność elementów konstrukcji;

- 2) przeprowadzić ewakuację ludzi z terenu działań i jej bezpośredniego sąsiedztwa;
- 3) wyznaczyć strefy zagrożenia.

§ 113. 1. Prowadząc prace związane z rozbiórką i wyburzaniem konstrukcji budowlanych stosuje się metody, sprzęt i narzędzia dostosowane do rozbieranych lub wyburzanych elementów.

2. Podczas prac, o których mowa w ust.1, zabrania się:

- 1) prowadzenia prac rozbiórkowych w sposób stwarzający zagrożenie dla pozostałych ratowników;
- 2) przewracania ścian lub innych części obiektu przez podkopywanie i podcinanie;
- 3) używania do wyburzania lin i łańcuchów o długości mniejszej niż trzykrotna wysokość wyburzanych konstrukcji;
- 4) składowania i magazynowania gruzu na drogach ewakuacyjnych.

§ 114. 1. Prace rozbiórkowe prowadzi się, w miarę możliwości zgodnie z kierunkiem wiatru, zajmując stanowiska na nienaruszonych częściach konstrukcji, wyznaczając dodatkowo strefę objętą zakazem przebywania osób.

2. W przypadku zrzucania z wysokości rozbieranych elementów budowlanych, miejsce prowadzonych prac należy odpowiednio wygrodzić i oznakować.

3. Zrzucanie elementów budowlanych należy prowadzić z zapewnieniem bezpieczeństwa osób prowadzących działania ratownicze poniżej.

§ 115. Podczas pracy żurawi, dźwigów oraz innych maszyn i urządzeń, przebywanie w bezpośrednim zasięgu ich pracy jest dozwolone wyłącznie za zgodą kierującego działaniem ratowniczym i operatora.

Rozdział 9

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych w czasie nadzwyczajnych zjawisk pogodowych

§ 116. Podczas działań ratowniczych w czasie burz lub silnych wiatrów:

- 1) unika się gromadzenia sprzętu i zajmowania stanowisk w pobliżu drzew i obiektów, szczególnie w pobliżu słupów i kominów;
- 2) zwraca się uwagę na zerwane kable, przewody oraz urządzenia zagrażające porażeniem prądem elektrycznym;

- 3) zwraca się uwagę na zagrożenie dla ratownika związane z użyciem podczas działań drabin mechanicznych, podestów ruchomych, dźwigów i żurawi.

§ 117. Podczas działań ratowniczych w czasie występowania ujemnych temperatur:

- 1) zachowuje się szczególną ostrożność przy używaniu sprzętu ochrony układu oddechowego w związku z możliwością wystąpienia nieprawidłowości w jego pracy na skutek mrozu;
- 2) zachowuje się ciągłość przepływu wody w liniach węzowych;
- 3) przy wyznaczaniu stanowisk gaśniczych uwzględnia się przeciążenia konstrukcji budowlanej wskutek zamarzania wody użytej do gaszenia;
- 4) zachowuje się szczególną ostrożność w pobliżu linii węzowych i na stanowiskach gaśniczych w związku z możliwością powstania oblodzeń;
- 5) w miarę potrzeby zapewnia się: ciepłe napoje i posiłki, rezerwę suchej odzieży oraz miejsce do ogrzania.

Rozdział 10

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia z wykorzystaniem statku powietrznego

§ 118. 1. Podczas prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia z wykorzystaniem statku powietrznego przestrzega się zasad bezpieczeństwa, a w szczególności:

- 1) dojście lub dojazd do statku powietrznego następuje po wezwaniu przez pilota lub załogę tego statku;
- 2) kontakt z pilotem lub załogą nawiązuje się drogą radiową lub za pomocą umówionych znaków gestowych;
- 3) przy podchodzeniu lub podjeżdżaniu do śmigłowców zachowuje się szczególną ostrożność, zwracając uwagę na wirujące elementy;
- 4) zezwala się na podejście strażaków do statku powietrznego wyłącznie z boku, w strefach dozwolonych - bezpiecznych;
- 5) zabezpiecza się oczy przed pyłem i zanieczyszczeniami;
- 6) zabezpiecza się lub usuwa wszystkie luźne przedmioty w rejonie lądowiska mogące unieść się w strumieniu powietrza oraz zamyka się drzwi i okna pojazdów pożarniczych.

2. Zabrania się strażakom podchodzenia do śmigłowców od strony wznoszącego się zbocza.

§ 119. Wyznaczenie i zabezpieczenie lądowiska dla statku powietrznego prowadzi się na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

§ 120. W przypadku prowadzenia działań ratowniczych podczas wypadków i katastrof lotniczych:

- 1) w miarę możliwości dojeżdża się do statku powietrznego zgodnie z kierunkiem wiatru;
- 2) ustawia się pojazdy tak, aby w razie konieczności łatwo mogły zmienić pozycję.

§ 121. Za warunki bezpieczeństwa podczas lotu bezałogowego statku powietrznego odpowiada jego operator.

§ 122. Działania ratownicze na terenie portów lotniczych prowadzi się zgodnie z zasadami bezpieczeństwa określonymi w odrębnych przepisach.

Rozdział 11

Podjęmowanie i prowadzenie działań ratowniczych w szczególnych okolicznościach

§ 123. 1. W przypadku uzyskania informacji o osobie poszkodowanej znajdującej się w strefie zagrożenia, kierujący działaniem ratowniczym przyjmuje, że nastąpił stan bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego.

2. Kierujący działaniem ratowniczym w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego może odstąpić od zasad powszechnie uznanych za bezpieczne.

§ 124. 1. W przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu zagrożenia dla i ze strony zwierząt, kierujący działaniem ratowniczym w zależności od zagrożenia decyduje o potrzebie współpracy z lekarzem weterynarii lub innymi specjalistami.

2. W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia strażaków kierujący działaniem ratowniczym może odstąpić od ratowania zwierząt.

§ 125. Strażak pracujący w strefie zagrożenia jest zobowiązany do wezwania pomocy, gdy:

- 1) zagubi się, zostanie uwięziony, ulegnie upadkowi z wysokości lub odniesie obrażenia mogące zagrażać jego życiu lub zdrowiu;
- 2) odnajdzie zagubionego, uwięzionego, rannego lub nieprzytomnego strażaka;
- 3) jest unieruchomiony, zaplątany i nie zdoła się wyswobodzić w pierwszej próbie;
- 4) stwierdzi awarię sprzętu ochrony układu oddechowego lub aktywuje się w tym sprzęcie alarm niskiego ciśnienia i nie jest on w stanie wyjść ze strefy zagrożenia;

- 5) w wyniku całkowitego braku widoczności, braku kontaktu z linią gaśniczą lub innym sprzętem wykorzystywanym do asekuracji ulegnie dezorientacji;
- 6) podstawowe wyjście uniemożliwione zostanie przez pożar, zawalenie lub inną przeszkodę, na skutek czego nie będzie w stanie zlokalizować innej drogi odwrotu;
- 7) w każdej innej sytuacji, gdy uzna, że on lub inne osoby znajdują się w sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia.

§ 126. 1. Wezwanie przez strażaka pomocy polega na:

- 1) trzykrotnym podaniu kryptonimu okólnikowego: RATUNEK;
- 2) określeniu kto wzywa pomocy;
- 3) gdzie się znajduje, co się stało i jaki rodzaj pomocy jest potrzebny.

2. Wezwanie pomocy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, należy prowadzić do momentu aż zostanie potwierdzone przez kierującego działaniem ratowniczym.

3. Wezwanie pomocy może być prowadzone przez kontakt głosowy, drogą radiową lub poprzez użycie innych form komunikacji, ustalonych z kierującym działaniem ratowniczym: za pomocą dźwięku sygnalizatora bezruchu, gwizdka lub znaków gestowych.

4. W przypadku nadania drogą radiową kryptonimu „RATUNEK” użytkownicy radiotelefonów pracujących na danym kanale radiowym powinni przerwać korespondencję i skoncentrować się na prowadzeniu nasłuchu. Ze strażakiem wzywającym pomocy korespondencję powinien prowadzić kierujący działaniem ratowniczym lub dowódca odcinka bojowego.

§ 127. 1. W przypadku zaistnienia szczególnego zagrożenia bezpieczeństwa załogi, strażak, który jako pierwszy zauważył to niebezpieczeństwo, jest zobowiązany niezwłocznie przekazać kierującemu działaniem ratowniczym lub dowódcy odcinka bojowego w strefie zagrożenia bądź jej wydzielonej części informację o zagrożeniu.

2. Kierujący działaniem ratowniczym lub dowódca odcinka bojowego wydaje rozkaz o natychmiastowym wycofaniu, poprzez nadanie sygnału alarmowego „GEJZER”.

3. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia, sygnał alarmowy „GEJZER” może nadać każdy strażak.

4. Strażacy, którzy otrzymali rozkaz wycofania się ze strefy zagrożenia, przekazany w formie sygnału alarmowego „GEJZER”, mają obowiązek potwierdzenia tego rozkazu.

5. Przekazanie sygnału alarmowego „GEJZER” może być prowadzone przez kontakt głosowy, drogą radiową lub poprzez użycie innych form komunikacji, ustalonych z kierującym

działaniem ratowniczym: za pomocą gwizdka, przekazu głosowego nadawanego przez urządzenie akustyczne pojazdu pożarniczego, dźwięku o długości 10 sekund wydawanego za pomocą sygnału pneumatycznego pojazdu pożarniczego.

DZIAŁ DZIESIĄTY

Przepisy końcowe

§ 128. Wymagania wobec obiektów Państwowej Straży Pożarnej stosuje się wyłącznie do budowanych obiektów budowlanych bądź obiektów przebudowywanych, rozbudowywanych lub nadbudowywanych, w zakresie prac objętych przebudową, rozbudową lub nadbudową.

§ 129. Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby wydane na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów zachowują ważność do czasu ich wygaśnięcia.

§ 130. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. poz. 1115).

§ 131. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

**MINISTER SPRAW
WEWNĘTRZNYCH
I ADMINISTRACJI**

Za zgodność pod względem
prawnym, legislacyjnym
i redakcyjnym

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Prawnego MSWiA

Anna Skowrońska – Kółka

UZASADNIENIE

Obowiązujące rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. poz. 1115) powstało ponad 10 lat temu.

Od tego czasu nastąpiły zmiany prawne i organizacyjne związane zarówno z funkcjonowaniem struktur Państwowej Straży Pożarnej, jak również wymagań dotyczących zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i higieny służby. Ponadto, w ciągu ostatnich lat przeobrażeniom uległo wyposażenie techniczne jednostek Państwowej Straży Pożarnej, a co za tym idzie - sposoby postępowania ratowniczego.

Postęp cywilizacyjny związany z dynamicznym rozwojem poszczególnych gałęzi przemysłu, dziedzin techniki i pojawiających się innowacji, niesie również za sobą powstawanie nowych zagrożeń dla ludzi, mienia i środowiska naturalnego. Ma to swoje odzwierciedlenie w coraz większej liczbie zadań stawianych strażakom Państwowej Straży Pożarnej w czasie prowadzonych działań ratowniczych. Taki stan rzeczy spowodował, że faktyczny zakres działania formacji nie jest uwzględniony w obecnym rozporządzeniu.

Powyżej wskazane czynniki wymuszają na projektodawcy dostosowanie obowiązujących przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby do realiów panujących w strukturach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej.

Niniejszy projekt rozporządzenia wykonuje delegację ustawową zawartą w art. 29a ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1499, z późn. zm.), zgodnie z którym minister właściwy do spraw wewnętrznych określi szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny służby strażaków, z uwzględnieniem wymagań:

- 1) bezpieczeństwa i higieny służby w obiektach przeznaczonych dla jednostek ratowniczo - gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej;
- 2) w zakresie wyposażenia strażaków w środki ochrony indywidualnej;
- 3) w zakresie zabezpieczenia medycznego strażaków podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia;
- 4) bezpieczeństwa i higieny służby podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia.

Natomiast na podstawie art. 29a ust. 1 ww. ustawy kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej jest obowiązany zapewnić strażakom bezpieczeństwo i higienę służby.

Ponadto w sprawach związanych z bezpieczeństwem i higieną służby w zakresie nieuregulowanym ustawą i rozporządzeniem stosuje się odpowiednio przepisy działu X ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, z późn. zm.), a wymagania, o których mowa w projekcie rozporządzenia, mają odpowiednie zastosowanie do innych osób biorących udział w akcjach ratowniczych, ćwiczeniach lub szkoleniu.

1. Różnica między dotychczasowym, a proponowanym stanem prawnym

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej reguluje zagadnienia dotyczące szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby w strażnicach, podczas szkolenia i akcji ratowniczych w odniesieniu do strażaków Państwowej Straży Pożarnej, członków Ochotniczych Straży Pożarnych oraz pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej wymienionych w art. 15 pkt 2–5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1372, z późn. zm.).

Rozporządzenie to straciło swoją aktualność ze względu na rosnący zakres prowadzonych działań ratowniczych przez Państwową Straż Pożarną i stosowanych w związku z tym technik ratowniczych oraz zasad postępowania, a także zmieniające się zaplecze transportowe, logistyczne i sprzętowe oraz zmiany w przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie spełnia ono również określonych wymagań dotyczących organizacji ćwiczeń, szkoleń i zajęć sportowych oraz obowiązkowych szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby, w których uczestniczą strażacy Państwowej Straży Pożarnej.

Podmiotowy zakres rozporządzenia został zawężony i dotyczy wyłącznie Państwowej Straży Pożarnej. Powodem tego ograniczenia są wysokie wymagania w stosunku do obiektów, sprzętu i ratowników PSP oraz specyfika służby.

Mając powyższe na względzie zdecydowano się na wydanie nowego rozporządzenia.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia reguluje następujące zagadnienia:

1. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby dla obiektów i wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej:
 - a) w zakresie użytkowania obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej,
 - b) dotyczące wyposażenia technicznego obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej;
2. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby dotyczące strażaków pełniących służbę w Państwowej Straży Pożarnej;
3. Wymagania dotyczące szkoleń wstępnych i okresowych z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby w Państwowej Straży Pożarnej;
4. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas obsługi i konserwacji pojazdów pożarniczych i sprzętu użytkowanego w Państwowej Straży Pożarnej;
5. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas obsługi pojazdów pożarniczych, sprzętu specjalistycznego, maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi oraz podczas używania sprzętu ochrony układu oddechowego;
6. Wymagania w zakresie zabezpieczenia medycznego strażaków podczas działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia;
7. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas ćwiczeń lub szkolenia:
 - a) wobec organizatorów i uczestników ćwiczeń lub szkolenia,
 - b) w trakcie realizacji zajęć sportowych,
 - c) podczas ćwiczeń lub szkolenia z użyciem materiałów do pozoracji;
8. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas używania pojazdów pożarniczych i innych środków transportu;
9. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas:
 - a) prowadzenia działań ratowniczych podczas gaszenia pożarów i w warunkach ograniczonej widoczności,
 - b) podczas prowadzenia działań z zakresu ratownictwa technicznego,
 - c) prowadzenia działań ratowniczych w przypadku zagrożeń chemicznych, biologicznych, radiacyjnych, nuklearnych i wybuchowych, w tym zdarzeń o charakterze terrorystycznym,
 - d) prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia na wysokości oraz poniżej poziomu terenu.

- e) prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia na wodzie (lodzie) i pod wodą (lodem) oraz na obszarach powodziowych, zalewowych i zalodzonych,
- f) prowadzenia działań ratowniczych w obrębie zagrożenia prądem elektrycznym,
- g) prowadzenia działań ratowniczych w czasie katastrof budowlanych,
- h) prowadzenia działań ratowniczych w czasie nadzwyczajnych zjawisk pogodowych,
- i) prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia z wykorzystaniem statku powietrznego,
- j) podejmowania i prowadzenia działań ratowniczych w szczególnych okolicznościach.

2. Uzasadnienie najważniejszych zmian i różnic.

W zakresie wymagań bezpieczeństwa i higieny służby dla obiektów i wyposażenia technicznego jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej.

Dokonano uregulowania zagadnień związanych z prędkościami poruszania się po drogach wewnętrznych i placach manewrowych. Podyktowane było to potrzebą zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników, gdyż dochodziło w wielu przypadkach do sytuacji niebezpiecznych i potencjalnie wypadkowych. Uregulowanie tego obszaru pozwoli więc zapobiec sytuacjom, w których może dojść do wypadków komunikacyjnych również z udziałem pieszych.

W obiektach jednostek doprecyzowano przepisy dotyczące ześlizgów, tj. przyjęto nowe wymiary i odległości uwzględniając bezpieczeństwo, funkcjonalność i aktualny stan infrastruktury. Pozwoli to bez zmniejszania stanu bezpieczeństwa otworzyć wiele istniejących ześlizgów w jednostkach, gdzie nie było to możliwe przy obecnym stanie prawnym. Ułatwi to przemieszczanie się strażaków pomiędzy kondygnacjami i zmniejszy liczbę wypadków podczas alarmowania i zbiegania po schodach do pomieszczeń garażowych jednostek ratowniczo-gaśniczych.

Przygotowano nowe regulacje dotyczące wyposażenia i wymagań w zakresie instalacji mechanicznego wyciągu spalin, uwzględniające nowe normy emisji spalin dla pojazdów, wyposażenie jednostek i rozwiązania konstrukcyjne pojazdów (budowa układu wydechowego umożliwia podłączenie wyciągu miejscowego). Daje się możliwość dokonania wyboru w zakresie instalowania wyciągów miejscowych lub ogólnych. Proponowane rozwiązania nie zwiększają zagrożenia dla funkcjonariuszy. W wyniku dokonanych dotychczas pomiarów technicznych nie stwierdzono zagrożenia dla zdrowia ze strony spalin obecnych w garażach.

W zakresie wymagań dotyczących strażaków pełniących służbę w Państwowej Straży Pożarnej.

W proponowanym projekcie utworzono cały dział poświęcony wymaganiom bezpieczeństwa i higieny służby w stosunku do pełniących służbę strażaków. Przepisy zawarte w tym dziale regulują zasady obowiązujące w trakcie pełnienia służby, w tym podczas działań ratowniczych mających wpływ na bezpieczeństwo strażaków. Określono również obowiązki położonych w przypadku wystąpienia zagrożeń wypadkowych, związanych z naruszaniem zasad bezpieczeństwa. Powyższy zakres projektowanej regulacji jest konsekwencją zwiększonej wypadkowości podczas służby.

W zakresie wymagań dotyczących szkoleń wstępnych i okresowych z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby w Państwowej Straży Pożarnej.

System szkoleń z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby w Państwowej Straży Pożarnej proponuje się uregulować podobnie jak ma to miejsce w innych formacjach podległych MSWiA. Proponowane rozwiązanie daje gwarancję właściwego, rzetelnego i kompleksowego przeszkolenia strażaka. Dotychczas system szkoleń bhp w Państwowej Straży Pożarnej był

nieuregulowany przepisami resortowymi i opierał się jedynie na przepisach cywilnych wynikających z Działu X Kodeksu pracy. Powodowało to dużą dowolność w interpretacji przepisów oraz brak jednolitych zasad w systemie szkolenia.

Przyjęte w nowelizacji rozwiązania wprowadzają centralnie jednolite programy szkoleń oraz zasady ich prowadzenia w całej strukturze Państwowej Straży Pożarnej. Rozwiązania te umożliwią skuteczne nadzorowanie właściwego procesu szkolenia w podległych jednostkach. Ponadto, kierownicy jednostek organizacyjnych będą prowadzić szkolenia w sposób jednolity, w ramach przyjętego ogólnie systemu. Szkolenia bhp w Państwowej Straży Pożarnej będą realizowane w ramach doskonalenia zawodowego, które jest już uregulowane. Strażacy w cyku trzyletnim będą realizować tematykę ujętą w programach szkolenia. W istniejącym już systemie doskonalenia zawodowego, przy realizacji poszczególnych tematów z różnych dziedzin ratownictwa, zawsze są poruszane tematy bezpieczeństwa przy działaniach ratowniczych i obsłudze sprzętu. Można jednoznacznie stwierdzić, że strażak w cyklu ciągłym w ramach doskonalenia zawodowego przechodzi szkolenie bhp, podczas którego uzupełnia i utrwala wiedzę teoretyczną i praktyczną. Raz na trzy lata strażak będzie przechodził egzamin sprawdzający z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby zakończony wydaniem stosownego zaświadczenia. Opracowane centralnie programy szkolenia będą określały cele, metody prowadzenia i sposób organizacji szkoleń.

W zakresie wymagań bezpieczeństwa i higieny służby podczas obsługi i konserwacji pojazdów pożarniczych i sprzętu użytkowanego w Państwowej Straży Pożarnej.

W celu usystematyzowania zagadnień dotyczących obsługi i konserwacji pojazdów pożarniczych i sprzętu użytkowanego w Państwowej Straży Pożarnej utworzono nowy dział. Dział ten w swoich przepisach reguluje kwestie odpowiedzialności i zadań w zakresie obsługi i konserwacji pojazdów i sprzętu, w odniesieniu do występujących w środowisku służby zagrożeń czynnikami szkodliwymi, uciążliwymi i niebezpiecznymi.

Szczególne uwagę poświęcono zagadnieniom związanym z używaniem sprzętu ochrony układu oddechowego. Sprecyzowano podział obowiązków podczas prowadzenia działań z wykorzystaniem przedmiotowego sprzętu, zwiększając tym samym znacznie poziom bezpieczeństwa strażaków. Wprowadzono przepisy dotyczące rot asekuracyjnej oraz monitorowania pracy strażaków w strefie zagrożenia.

W zakresie wymagań zabezpieczenia medycznego strażaków podczas działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia.

Uregulowano zabezpieczenie medyczne prowadzonych ćwiczeń, szkoleń i działań, dając możliwość wykorzystania własnych zasobów ratowniczych i sprzętu. Wprowadzono zagadnienia bezpieczeństwa związane z odkażaniem odzieży i sprzętu w przypadku ekspozycji potencjalnie zakaźnym materiałem biologicznym.

W zakresie wymagań bezpieczeństwa i higieny służby podczas ćwiczeń lub szkolenia wobec organizatorów i uczestników, w tym w trakcie realizacji zajęć sportowych oraz z użyciem materiałów do pozoracji.

W związku z niejasnymi dotychczas przepisami dotyczącymi wykorzystywania ludzi do pozoracji, uszczegółowiono rozwiązania w tym zakresie. Zmieniono zasady stosowania kryterium czasowego w ćwiczeniach i szkoleniu pożarniczym określając odstępstwa.

Biorąc pod uwagę bardzo dużą liczbę wypadków podczas zajęć sportowych postanowiono wprowadzić reguły organizacji i bezpiecznego prowadzenia tych zajęć, nakładając obowiązki na uczestników i organizatorów.

W zakresie wymagań bezpieczeństwa i higieny służby podczas używania pojazdów pożarniczych i innych środków transportu.

W przedmiotowym projekcie uszczegółowiono obowiązki kierowcy dotyczące zabezpieczenia pojazdu przed i podczas jazdy, mając na względzie występujące sytuacje

wypadkowe, w tym śmiertelne. Biorąc pod uwagę ergonomię służby i doświadczenie płynące z prowadzonych działań ratowniczych, uregulowano wymagania dotyczące umundurowania strażaków podczas jazdy pojazdami służbowymi, w szczególności podczas przemieszczania związków taktycznych na duże odległości.

Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas działań ratowniczych.

W przedstawionym projekcie sprecyzowano i określono reguły określające prowadzenie działań ratowniczych dla poszczególnych dziedzin ratownictwa. Przepisy poszczególnych paragrafów regulują obowiązki kierującego działaniem ratowniczym, dowódcy odcinka bojowego oraz strażaków. Biorąc pod uwagę szeroki wachlarz prowadzonych działań i związanych z tym zagrożeń, jak również uwzględniając wymagania ergonomii, wprowadzono przepisy umożliwiające użycie środków ochrony indywidualnej spełniających normy bezpieczeństwa, innych niż dotychczas przewidzianych dla strażaka.

Obowiązujące obecnie reguły prowadzenia działań ratowniczych, określone w § 4 ust. 3 rozporządzenia o krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym, precyzują w szerokim zakresie wymagania bezpieczeństwa i higieny służby. Ustalona w nich taktyka prowadzenia działań zawiera jednocześnie szczegółowe warunki bezpieczeństwa. Przedmiotowe przepisy określają warunki bezpieczeństwa na poziomie specjalistycznym i podstawowym. Ich uzupełnieniem są projektowane przepisy dotyczące w szczególności warunków bezpieczeństwa strażaków w strefie zagrożenia, budowy magistrali wodnych z wykorzystaniem pojazdów pożarniczych będących w ruchu, pracy na wysokości i działań z zakresu ratownictwa specjalistycznego. Ze względu na poszerzenie zakresu zadań nałożonych na Państwową Straż Pożarną, wprowadzono uregulowania dotyczące bezpieczeństwa strażaków w obrębie zagrożenia radiacyjnego, wybuchowego oraz zdarzeń o charakterze terrorystycznym. Uregulowano wprowadzenie i wykorzystania dodatkowego sprzętu specjalistycznego, umożliwiającego zastąpienie strażaka w strefie zagrożenia. Oczekuje się, że proponowane regulacje – w korelacji z przepisami rozporządzenia o ksrg - znacznie poprawiają bezpieczeństwo prowadzonych działań ratowniczych.

Doprecyzowano wymagania bezpieczeństwa podczas działań ratowniczych w obrębie zagrożenia prądem elektrycznym.

Wprowadzono jednolite, zgodne z przepisami prawa budowlanego, przepisy dotyczące prowadzenia prac rozbiórkowo – wyburzeniowych.

Ponadto wprowadzono rozdział dotyczący podejmowania i prowadzenia działań ratowniczych w szczególnych okolicznościach. Przepisy zawarte w rozdziale ustalają reguły wzywania pomocy przez strażaków w stanach zagrożenia życia własnego oraz wszystkich uczestników działań ratowniczych.

3. Charakterystyka i ocena przewidywanych skutków prawnych.

Podstawowym założeniem projektu rozporządzenia jest szczegółowe określenie warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych PSP oraz innych osób biorących udział w akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach organizowanych lub prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną.

Wydanie przedmiotowej regulacji jest podyktowane koniecznością dostosowania, usystematyzowania i uporządkowania rozwiązań proceduralnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby do występujących w tym zakresie potrzeb.

Przyjęcie projektu powinno spowodować:

- 1) dostosowanie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej do powszechnie obowiązujących przepisów i norm dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym zgodnych z prawem Unii Europejskiej;

- 2) poprawienie stanu bezpieczeństwa i higieny służby w Państwowej Straży Pożarnej;
- 3) usystematyzowanie rozwiązań proceduralnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby strażaków.

Stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia został udostępniony na portalu GOV.PL na stronie podmiotowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ponadto zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projekt nie podlegał dokonaniu oceny OSR przez koordynatora OSR w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej. Projektowane rozporządzenie nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Jarosław Zieliński – Sekretarz Stanu w MSWiA Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu st. bryg. Marcin Wilczyński – Dyrektor Biura Kadr i Organizacji KG PSP tel. 22 523 30 02, mwilczynski@kgpsp.gov.pl	Data sporządzenia: 12 września 2019 r. Źródło: Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1499, z późn. zm.). Nr w wykazie prac: 516
--	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej obowiązuje od ponad 10 lat. Od tego czasu nastąpiły zmiany prawne i organizacyjne związane zarówno z funkcjonowaniem struktur Państwowej Straży Pożarnej, jak również wymagań dotyczących zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa i higieny służby. W ciągu ostatnich lat przeobrażeniom uległo również wyposażenie techniczne jednostek PSP, a co za tym idzie sposoby postępowania podczas akcji ratowniczych. Postęp cywilizacyjny związany z dynamicznym rozwojem poszczególnych gałęzi przemysłu, dziedzin techniki i pojawiających się innowacji, niesie również za sobą powstawanie nowych zagrożeń dla ludzi, mienia i środowiska naturalnego. Ma to odzwierciedlenie w coraz większej liczbie zadań stawianych strażakom Państwowej Straży Pożarnej w czasie prowadzonych akcji ratowniczych.

Powyżej wskazane czynniki wymuszają na projektodawcy dostosowanie obowiązujących przepisów z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby do realiów panujących w strukturach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej. Wobec powyższego zaistniała konieczność podjęcia prac nad nowym rozporządzeniem.

Niniejszy projekt rozporządzenia wykonuje delegację ustawową zawartą w art. 29a ust. 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej. Zgodnie z ww. przepisem minister właściwy do spraw wewnętrznych ma określić w drodze rozporządzenia szczegółowe warunki bezpieczeństwa i higieny służby strażaków, z uwzględnieniem wymagań:

- 1) bezpieczeństwa i higieny służby w obiektach przeznaczonych dla jednostek ratowniczo - gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej,
- 2) w zakresie wyposażenia strażaków w środki ochrony indywidualnej,
- 3) w zakresie zabezpieczenia medycznego strażaków podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia,
- 4) bezpieczeństwa i higieny służby podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkolenia.

Ponadto kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej jest obowiązany zapewnić strażakom bezpieczeństwo i higienę służby.

Podstawowym założeniem projektu rozporządzenia jest szczegółowe określenie warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych PSP oraz innych osób biorących udział w akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach organizowanych lub prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną.

Wydanie przedmiotowej regulacji jest podyktowane koniecznością dostosowania, usystematyzowania i uporządkowania rozwiązań proceduralnych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny służby do występujących w tym zakresie potrzeb.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej reguluje zagadnienia dotyczące szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby w strażnicach, podczas szkolenia i akcji ratowniczych w odniesieniu do strażaków Państwowej Straży Pożarnej, członków ochotniczych

straży pożarnych oraz pracowników jednostek ochrony przeciwpożarowej wymienionych w art.15 pkt 2–5 i 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1372, z późn. zm.).

Rozporządzenie to straciło swoją aktualność ze względu na rosnący zakres prowadzonych działań ratowniczych przez Państwową Straż Pożarną i stosowane w związku z tym techniki ratownicze oraz zasady postępowania, a także zmieniające się zaplecze transportowe, logistyczne i sprzętowe oraz zmiany w przepisach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy. Nie spełnia ono również określonych wymagań dotyczących organizacji ćwiczeń, szkoleń i zajęć sportowych oraz obowiązkowych szkoleń z zakresu bezpieczeństwa higieny służby, w których uczestniczą strażacy Państwowej Straży Pożarnej.

Mając powyższe na względzie opracowany został projekt nowego rozporządzenia, który reguluje następujące zagadnienia:

1. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby dla obiektów i wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej:
 - a) w zakresie użytkowania obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej,
 - b) dotyczące wyposażenia technicznego obiektów przeznaczonych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych Państwowej Straży Pożarnej;
2. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby dotyczące strażaków pełniących służbę w Państwowej Straży Pożarnej;
3. Wymagania dotyczące szkoleń wstępnych i okresowych z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby w Państwowej Straży Pożarnej;
4. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas obsługi i konserwacji pojazdów pożarniczych i sprzętu użytkowanego w Państwowej Straży Pożarnej;
5. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas obsługi pojazdów pożarniczych, sprzętu specjalistycznego, maszyn, urządzeń, instalacji i narzędzi oraz podczas używania sprzętu ochrony układu oddechowego;
6. Wymagania w zakresie zabezpieczenia medycznego strażaków podczas działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia;
7. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas ćwiczeń lub szkolenia:
 - a) wobec organizatorów i uczestników ćwiczeń lub szkolenia,
 - b) w trakcie realizacji zajęć sportowych,
 - c) podczas ćwiczeń lub szkolenia z użyciem materiałów do pozoracji;
8. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas używania pojazdów pożarniczych i innych środków transportu;
9. Wymagania bezpieczeństwa i higieny służby podczas:
 - a) prowadzenia działań ratowniczych podczas gaszenia pożarów i w warunkach ograniczonej widoczności,
 - b) prowadzenia działań z zakresu ratownictwa technicznego,
 - c) prowadzenia działań ratowniczych w przypadku zagrożeń chemicznych, biologicznych radiacyjnych, nuklearnych i wybuchowych, w tym zdarzeń o charakterze terrorystycznym,
 - d) prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia na wysokości oraz poniżej poziomu terenu,
 - e) prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia na wodzie (lodzie) i pod wodą (lodem) oraz na obszarach powodziowych, zalewowych i zalodzonych,
 - f) prowadzenia działań ratowniczych w obrębie zagrożenia prądem elektrycznym,
 - g) prowadzenia działań ratowniczych w czasie katastrof budowlanych,

- h) prowadzenia działań ratowniczych w czasie nadzwyczajnych zjawisk pogodowych.
- i) prowadzenia działań ratowniczych, ćwiczeń lub szkolenia z wykorzystaniem statku powietrznego.
- j) podejmowania i prowadzenia działań ratowniczych w szczególnych okolicznościach.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z uwagi na specyfikę służby w PSP odstąpiono od analizy porównawczej z rozwiązaniami w innych krajach OECD/UE.

Rozwiązania w innych krajach pozostają bez wpływu na projektowaną regulację.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Jednostki organizacyjne PSP	359	własne	Projekt oddziałuje na jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej w zakresie dostosowania do wymogów bezpieczeństwa i ergonomii obiektów i wyposażenia strażnic PSP, w tym sprzętu oraz przestrzegania procedur i zasad niezbędnych do ograniczenia ryzyka wystąpienia wypadków i innych niepożądanych zdarzeń w czasie ćwiczeń, szkoleń i działań ratowniczych.
Strażacy PSP	30 993	własne	Projekt oddziałuje na funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej biorących udział w akcjach ratowniczych, szkoleniach i ćwiczeniach organizowanych lub prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną oraz podmioty zewnętrzne.
Inne osoby	—	—	Projekt oddziałuje na inne osoby biorące udział w akcjach ratowniczych, szkoleniach i ćwiczeniach organizowanych lub prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia został zamieszczony w portalu GOV.PL na stronie podmiotowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, stosownie do wymogów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia w ramach konsultacji został przekazany: Związkowi Zawodowemu Strażaków „Florian”, Zarządowi Głównemu NSZZ Pracowników Pożarnictwa, Krajowej Sekcji Pożarnictwa NSZZ „Solidarność”.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

[illegible]

ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
NFZ												
FUS												
FP												
Zróżła finansowania	Wejście w życie projektu rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń												
7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe												
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw											
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe											
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa											
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt nie zawiera regulacji dotyczących majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie podlega obowiązkowi dokonania oceny przewidywanego wpływu proponowanych rozwiązań na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców stosownie do przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, z późn. zm.).										
	rodzina, obywatele											

	oraz gospodarstw a domowe	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń.	Proponowane zmiany nie mają wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu		
☒ nie dotyczy		
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegółowo w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy	
Komentarz:		
9. Wpływ na rynek pracy		
Projekt nie wpłynie na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projekt rozporządzenia nie będzie miał wpływu na pozostałe obszary.	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Nie przewiduje się przeprowadzenia ewaluacji.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
Brak		

